

**UCHWAŁA NR XL/398/2014
RADY GMINY MALECHOWO**

z dnia 12 listopada 2014 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malechowo na lata 2014-2020.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U z 2013 roku, poz. 594 – ze zm.), art 17 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz.U. z 2013 poz. 182 ze zm.), **Rada Gminy Malechowo uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malechowo na lata 2014 - 2020, stanowiącą załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Malechowo

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Jolanta Kieres

Załącznik
do Uchwały Nr XL/398/2014
Rady Gminy Malechowo
z dnia 12 listopada 2014 r.

Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Malechowo
na lata 2014-2020

2014

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.....	4
1. STRUKTURA STRATEGII.....	4
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII	6
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA.....	17
1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY	17
2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	17
3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	18
4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	19
5. SYTUACJA GOSPODARCZA.....	20
6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY	22
7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE	25
8. BEZDOMNOŚĆ.....	26
9. EDUKACJA	27
10. KULTURA	28
11. SPORT I REKREACJA.....	30
12. TURYSTYKA	32
13. SYTUACJA DZIECKA.....	33
14. OCHRONA ZDROWIA	37
15. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	38
16. POMOC SPOŁECZNA	39
17. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	53
18. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE.....	55
19. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO	59
20. SEKTOR POZARZĄDOWY	68
21. ANALIZA SWOT	69
22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY	77
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	82
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	82
2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI.....	98
3. PROGRAMY I PROJEKTY	99
IV. UWAGI KOŃCOWE	100

WSTĘP

Samorządy lokalne działające w warunkach gospodarki rynkowej, cechującej się dużą dynamiką zmian i niepewnością co do ich kierunków, muszą posiadać zdolność do wczesnego rozpoznawania zagrożeń, jak i dostrzegania pojawiających się szans. W takich warunkach istotnego znaczenia nabiera zarządzanie strategiczne, które, oparte na opracowywaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych, umożliwia dostosowanie funkcjonowania jednostek terytorialnych do zmian zachodzących w otoczeniu. Na poziomie zarządzania lokalnego (gminnego), w zakresie polityki społecznej, podstawową rolę wśród tego typu planów pełni strategia Rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych. Dokument stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Niniejsza strategia została opracowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Malechowie przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na doradztwie i systematyzacji układu głównych elementów wypracowanego dokumentu.

Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, kościoła, mieszkańcy gminy oraz eksperci.

Dokument ma charakter kilkuletni; został przygotowany na lata 2014-2020. Jest zgodny z założeniami odnoszących się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malechowo składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

Część **wprowadzająca** zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu. Obejmuje również ocenę stopnia wdrożenia poprzedniej strategii, dla której rok 2010 zamyka okres programowania.

Część **diagnostyczno-analityczna** zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT), a także analizie ankiet, skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy). Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

- Infrastruktura techniczna;
- Komunikacja i transport;
- Demografia;
- Gospodarka;
- Rynek pracy;
- Zasoby i warunki mieszkaniowe;
- Bezdomność;
- Edukacja;
- Kultura;
- Sport i rekreacja;
- Turystyka;
- Sytuacja dziecka;
- Ochrona zdrowia;
- Bezpieczeństwo publiczne;
- Pomoc społeczna;
- Sytuacja osób niepełnosprawnych;
- Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie;
- Działalność organizacji pozarządowych.

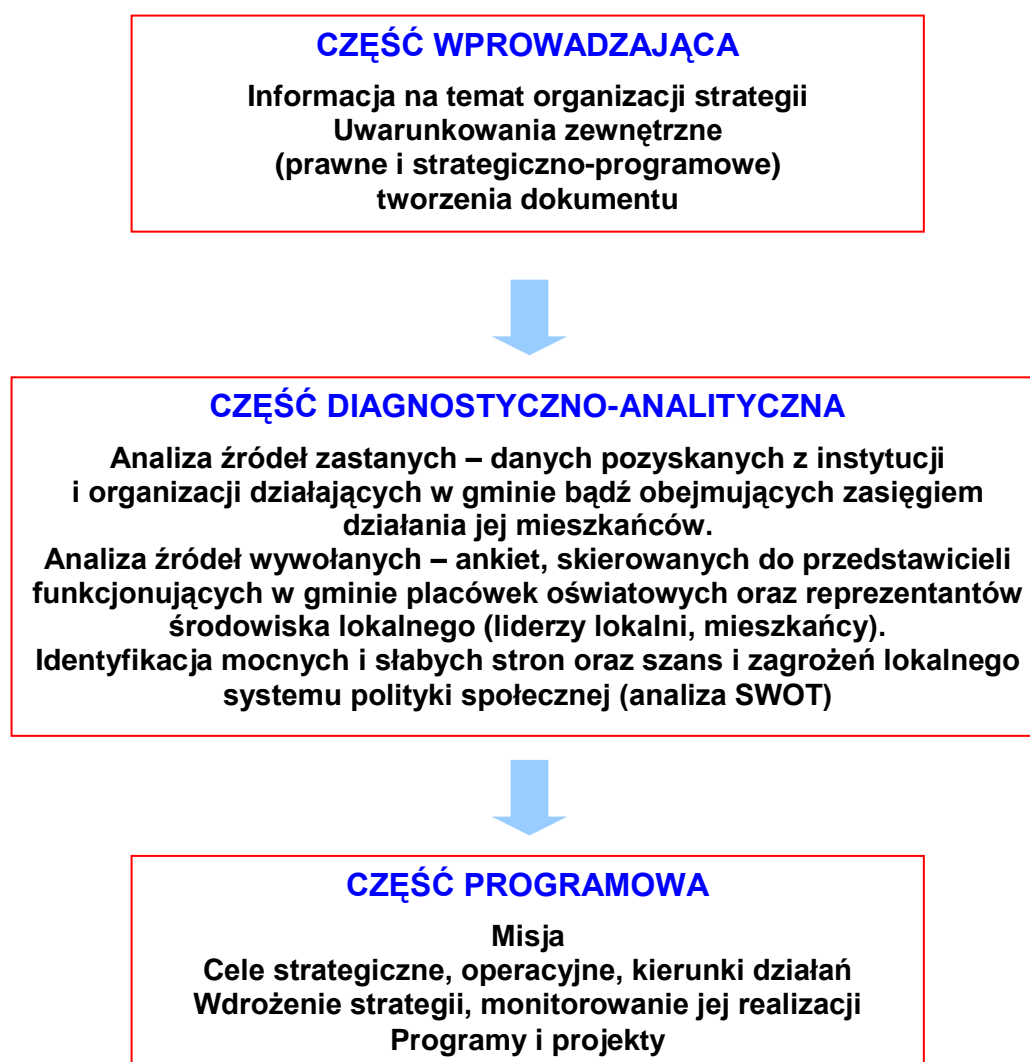
Część **programowa** zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań.

Ponadto przedstawione są ramy finansowe strategii, prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu oraz prowadzenia monitoringu jego realizacji.

Dla realnej oceny stopnia wdrożenia dokumentu jest przygotowany wykaz wskaźników monitoringowych. Część programowa zawiera także omówienie projektów zaproponowanych przez przedstawicieli instytucji gminy i organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej.

Poniższy diagram prezentuje strukturę Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malechowo.

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

2.1. PODSTAWY PRAWNE

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 135 z późn. zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1456 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1228 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 124 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 674, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 z późn. zm.),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 966 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1457),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2011 r., Nr 231, poz. 1375),
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2014 r., poz. 567).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malechowo jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

2.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej

liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Dokument zawiera również kilka nadrzędnych celów Unii Europejskiej do 2020 roku:

- zwiększenie stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata z obecnych 69% do co najmniej 75%,
- osiągnięcie poziomu inwestycji w działalności badawczo-rozwojowej równego 3% PKB, przede wszystkim poprzez poprawę warunków inwestowania w B+R przez sektor prywatny i opracowanie nowego wskaźnika umożliwiającego śledzenie procesów innowacji,
- ograniczenie emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r. lub, jeśli pozwolą na to warunki, o 30%,
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%,
- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%,
- ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobycie z ubóstwa 20 mln osób.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „**Unia innowacji**” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „**Młodość w drodze**” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „**Europejska agenda cyfrowa**” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstw domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „**Europa efektywnie korzystająca z zasobów**” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,

modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „**Polityka przemysłowa w erze globalizacji**” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych.

Celem projektu „**Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia**” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „**Europejski program walki z ubóstwem**” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Oprócz regularnych sprawozdań, przewidzianych ramach mechanizmów zarządzania Strategii „Europa 2020”, Komisja Europejska dokona w **2014 roku** przeglądu realizacji inicjatyw europejskiej platformy współpracy na rzecz walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, między innymi pod kątem dostosowania jej do nowych wieloletnich ram finansowych.

Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2014-2020

Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) na lata 2014-2020 określają priorytety Unii Europejskiej na najbliższe 7 lat, stanowiąc ramy zarówno polityczne, jak i budżetowe (odpowiadając na pytanie „w jakich obszarach UE powinna inwestować mniej lub więcej w przyszłości”).

Na wniosek Komisji Europejskiej objęto Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Spójności wspólnymi ramami strategicznymi, które obejmują również Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki. Na podstawie przyjętych założeń w okresie programowania 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny zapewni finansowanie działań strukturalnych na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w ramach czterech głównych obszarów inwestycji: zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego i usprawniania administracji publicznej. Natomiast Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji posłuży do finansowania pomocy na rzecz pracowników zwolnionych w następstwie

poważnej zmiany strukturalnej oraz łagodzenia skutków, jakie dla rolników pociągają nowe umowy handlowe.

W dziedzinie wzrostu zatrudnienia i spójności wprowadzono nowy instrument, jakim jest zarządzany centralnie program „Łącząc Europę”, który ma na celu finansowanie priorytetowych przedsięwzięć infrastrukturalnych w dziedzinie energii, transportu oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych, których realizacja leży w interesie całej Unii Europejskiej.

Nowy program „Zdrowie na rzecz wzrostu” będzie ukierunkowany na działania o wyraźnej unijnej wartości dodanej, zgodnie z celami Strategii „Europa 2020”. Głównym celem programu jest współpraca z państwami członkowskimi UE w celu ochrony obywateli przed transgranicznymi zagrożeniami zdrowotnymi, osiągnięcia większej stabilności usług opieki zdrowotnej oraz poprawy stanu zdrowia społeczeństwa, przy jednoczesnym zachęcaniu do innowacji w dziedzinie ochrony zdrowia.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,

- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,
- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja NSIS przez samorzady terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W nowej perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku.

Program powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia. PO WER będzie również wspierać innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój jest ukierunkowany na następujące obszary:

- realizację działań skierowanych do młodych, bezrobotnych osób w wieku od 15. do 24. roku życia i poprawę ich sytuacji na rynku pracy w ramach „**Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych**” i „**Gwarancji dla młodzieży**”,
- wdrożenie reform systemów i struktur w wybranych obszarach polityk publicznych, kluczowych z punktu widzenia Strategii „Europa 2020” i krajowych programów reform,
- wspieranie jakości, skuteczności i otwartości szkolnictwa wyższego jako instrumentu budowy gospodarki opartej o wiedzę,
- poszukiwanie nietypowych, innowacyjnych, stosowanych w innych krajach metod rozwiązywania problemów społecznych,
- realizację programów w zakresie mobilności ponadnarodowej.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój wraz z 16 współfinansowanymi z Europejskiego Funduszu Społecznego regionalnymi programami operacyjnymi stanowi spójną całość, obejmującą interwencje w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji oraz dobrego rządzenia. Przy tym PO WER obejmuje 32% przyznanych Polsce środków Europejskiego Funduszu Społecznego, natomiast dla 16 regionalnych programach operacyjnych przeznaczono łącznie 68% tych środków.

2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku jest dokumentem, który określa cele polityki rozwoju prowadzonej w regionie, w tym polityki społecznej. W jej ramach sformułowano wizję rozwoju („region konkurencyjny, stwarzający wszechstronne możliwości rozwoju, zwłaszcza osobom przedsiębiorczym, wykształconym i kreatywnym oraz małym i średnim podmiotom gospodarczym”) i misję województwa („stworzenie warunków do stabilnego i zrównoważonego rozwoju województwa zachodniopomorskiego opartego na konkurencyjnej gospodarce i przedsiębiorczości mieszkańców oraz aktywności społecznej przy optymalnym wykorzystaniu istniejących zasobów”) oraz wyznaczono 6 celów strategicznych, z których wyprowadzono 34 cele kierunkowe.

Założenia polityki społecznej ujęto w ramach celu strategicznego nr 6. „Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu” oraz służącym jego osiągnięciu celach kierunkowych:

- 6.1 Wspieranie funkcji rodziny
- 6.2. Zwiększanie jakości i dostępności opieki zdrowotnej
- 6.3. Wspieranie rozwoju demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego
- 6.4. Wzmacnianie tożsamości i integracji społeczności lokalnej
- 6.5. Rozwijanie dorobku kulturowego jako fundamentu tożsamości regionalnej
- 6.6. Przeciwdziałanie ubóstwu i procesom marginalizacji społecznej.

Strategia Województwa Zachodniopomorskiego w Zakresie Polityki Społecznej do roku 2015

Strategia Województwa Zachodniopomorskiego w Zakresie Polityki Społecznej do roku 2015 jest dokumentem, który określa cele polityki społecznej prowadzonej w regionie. W jej ramach sformułowano misję („Podnoszenie jakości życia wśród tych mieszkańców regionu, którzy ze względu na trudną sytuację życiową nie są w stanie samodzielnie zaspokoić podstawowych potrzeb bytowych, a przez to nie mogą uczestniczyć lub mają ograniczony udział w życiu rodzinnym, zawodowym i społecznym” i cel pośredni („Stworzenie spójnego systemu realizacji zadań polityki społecznej”) oraz wyznaczono poniżej przedstawione cele strategiczne i operacyjne.

1. Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia.
  - Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych.
  - Promocja na rzecz zatrudnienia osób długotrwale bezrobotnych.
  - Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności osób długotrwale bezrobotnych.
  - Przeciwdziałanie „dziedziczeniu” przez mieszkańców województwa długotrwałego bezrobocia.
2. Pomoc rodzinom w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych.
  - Tworzenie lokalnego systemu wsparcia dla rodzin.
  - Pomoc dla rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych.
  - Poprawa jakości i dostępu do usług socjalnych.
3. Przeciwdziałanie i łagodzenie negatywnych skutków marginalizacji grup społecznych.
  - Rozbudowa zaplecza instytucjonalnego i pozainstytucjonalnego na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

- Aktywizacja mieszkańców województwa zagrożonych marginalizacją społeczną, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet.
  - Edukacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych marginalizacją społeczną, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet.
4. Zmniejszenie spożycia alkoholu i używania środków psychoaktywnych oraz ograniczanie ich negatywnych skutków wśród mieszkańców województwa.
- Edukacja społeczna i działalność wychowawcza.
  - Lecznictwo odwykowe oraz rehabilitacja osób uzależnionych.
  - Przeciwdziałanie negatywnym następstwom używania środków psychoaktywnych.
5. Tworzenie warunków równego dostępu osób niepełnosprawnych do życia zawodowego i społecznego.
- Integracja społeczna osób niepełnosprawnych we wszystkich grupach społecznych.
  - Integracja zawodowa osób niepełnosprawnych.
6. Podniesienie bezpieczeństwa społecznego i socjalnego wśród osób starszych.
- Poprawa bezpieczeństwa socjalnego wśród ludzi starszych.
  - Aktywizacja społeczna osób starszych.
  - Wzmocnienie roli i miejsca osób starszych w środowiskach lokalnych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w powiecie sławieńskim do roku 2015

Stworzenie ponadgminnej polityki rozwiązywania problemów społecznych jest jednym z istotnych zadań powiatu wynikających z ustawy o pomocy społecznej. Założenia tej polityki znalazły miejsce w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Sławieńskiego do roku 2015.

Dokument wychodzi naprzeciw potrzebom społeczności lokalnej, wytycza kierunki działania administracji powiatowej oraz wyznacza cele i zadania funkcjonujących struktur. Określa również misję powiatu, za którą uznano: „Dążenie do zintegrowanego, solidnego i efektywnie działającego systemu zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych występujących wśród mieszkańców powiatu sławieńskiego”.

Realizacja strategii ma na celu złagodzenie zjawisk niekorzystnych dla ludzi, którzy z różnych powodów znajdują się w potrzebie.

W trakcie prac nad Strategią, na podstawie diagnozy problemów społecznych występujących na terenie powiatu, określono obszary, w obrębie których przedstawiono programy działań oraz cele strategiczne i operacyjne.

I. Obszar problemowy pomocy społecznej

1. Prawidłowo funkcjonująca rodzina

- Stworzenie systemu zapobiegania kryzysom w rodzinie
- Poprawa jakości i dostępu do usług socjalnych
- Rozbudowa zaplecza instytucjonalnego i pozainstytucjonalnego na rzecz rozwiązywania problemów społecznych ludzi starych

II. Obszar problemowy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

1. Pomoc rodzinom w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych i funkcjonowaniu w środowisku

- Tworzenie lokalnego systemu wsparcia dla rodzin
- Pomoc rodzinom dotkniętym przemocą i znajdujących się w sytuacjach kryzysowych

3. Przeciwdziałanie i łagodzenie negatywnych skutków marginalizacji grup społecznych

- Rozbudowa zaplecza instytucjonalnego i pozainstytucjonalnego na rzecz rozwiązywania problemów społecznych
- Aktywizacja mieszkańców powiatu zagrożonych marginalizacją oraz ich edukacja zawodowa i społeczna, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet

4. Zmniejszenie spożycia alkoholu i używania środków psychoaktywnych oraz ograniczenia ich negatywnych skutków wśród mieszkańców powiatu

- Edukacja społeczna i działalność wychowawcza oraz przeciwdziałanie negatywnym następstwom używania środków psychoaktywnych

III. Obszar problemowy wspierania osób niepełnosprawnych

1. Tworzenie warunków równego dostępu osób niepełnosprawnych do życia zawodowego i społecznego

- Ułatwienie osobom niepełnosprawnym uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia
- Podniesienie świadomości o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych w zakresie ochrony przed dyskryminacją, jak również do pełnego i równego korzystania z ich praw
- Poradnictwo w zakresie rozwiązywania problemów prawno-socjalnych
- Wyrównywanie różnic w dostępie osób niepełnosprawnych do instytucji użyteczności publicznej
- Stworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym

IV. Obszar problemowy bezrobocia

1. Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia

- Aktywizacja osób bezrobotnych.
- Promocja na rzecz zatrudnienia osób bezrobotnych
- Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności osób bezrobotnych.
- Przeciwdziałanie utrwalaniu się „bezrobotnego” stylu życia przez bezrobotnych mieszkańców powiatu.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY

Malechowo to gmina wiejska w województwie zachodniopomorskim, w południowo-zachodniej części powiatu sławieńskiego. Położona jest przy drodze krajowej nr 6 Szczecin-Gdańsk, 20 km od Koszalina i 14 km od Sławna, stolicy powiatu.

Gmina zajmuje powierzchnię 22,663 km², jej północna część należy do Równiny Słupskiej, południowa zaś, to fragmenty Wysoczyzny Polanowskiej. Sąsiaduje z gminami: Darłowo i Sławno (powiat sławieński) oraz Polanów i Sianów (powiat koszaliński).

Siedzibą gminy jest wieś Malechowo. Do gminy należy 45 miejscowości zgrupowanych w 27 następujących sołectw: Bartolino, Białęcino, Borkowo, Darskowo, Drzeńsko, Gorzyca, Grabowo, Karwice, Kosierzewo, Kusice, Laski, Lejkowo, Malechowo, Malechówko, Niemica, Ostrowiec, Paprotki, Paproty, Pękanino, Podgórkki, Przystawy, Sęczkowo, Sulechowo, Sulechówko, Święcianowo, Zielenica, Żegocino.

2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Gmina Malechowo posiada dość dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną, choć brakuje sieci gazowej. Dane szczegółowe na temat sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, i drogowej w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Infrastruktura techniczna w gminie w 2012 roku

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	98,9
liczba ludności korzystająca z sieci wodociągowej	5 201
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	29,8
liczba ludności korzystająca z sieci kanalizacyjnej	3 310
liczba oczyszczalni ścieków	8
Liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	3 310
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	113
^{w tym} długość dróg gminnych (w km)	18,5

Dane Urzędu Gminy Malechowo.

W uzupełnieniu danych dotyczących infrastruktury technicznej warto przedstawić informacje na temat najważniejszych inwestycji, jakie zrealizowano w gminie w latach 2010-2012. Inwestycje te, poza sferą techniczną, przeprowadzono w obszarze edukacji, kultury, sportu i rekreacji. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2010-2012

- Termomodernizacja Gimnazjum, SP w Lejkowie, SP w Ostrowcu
- Oczyszczalnia z kanalizacją w Laskach i Lejkowie
- Modernizacja oczyszczalni ścieków w Malechowie
- Budowa Regionalnej Platformy Cyfrowej –Internet
- Przebudowa świetlic w Karwicach, Laskach, Kosierzewie

Dane Urzędu Gminy Malechowo.

3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Przez północną część obszaru gminy Malechowo przebiega korytarz transportowy o znaczeniu krajowym i międzynarodowym. W jego skład wchodzi: droga krajowa nr 6 (E28) Szczecin-Gdańsk, która obsługuje ruch z północy Polski i Europy Zachodniej, przenosząc ruch tranzytowy z Niemiec do Trójmiasta i dalej na Mazury oraz do Kaliningradu.

W gminie istnieje również magistralna linia kolejowa Gdańsk - Stargard Szczeciński, która zapewnia dogodne połączenia ze Szczecinem, Berlinem i Gdańskiem, a także Olsztynem, Białymstokiem, oraz pośrednio Warszawą i Krakowem. Linia jest jednotorowa, zelektryfikowana, na niej odbywa się największy ruch pasażerski i towarowy, a także kursują pociągi ekspresowe oraz przemieszczane są transporty wojskowe.

Przez gminę prowadzi droga krajowa nr 6 łącząca Malechowo ze Sławnem (14 km) i przez Sianów (19 km) z Koszalinem (29 km). Przez wieś Ostrowiec prowadzi także droga wojewódzka nr 207 do Sławna (10 km) i Polanowa (20 km).

Dobre połączenia komunikacyjne w gminie mają mieszkańcy wsi: Karwice, Kawno, Malechowo, Malechówko, Niemica, Pękanino. Z trudnościami komunikacyjnymi zmagają się natomiast mieszkańcy miejscowości Darskowo, Grabowo, Gorzyca, Karwiczki, Kosierzewo, Laski, Lejkowo, Ostrowiec, Paprotki, Paproty, Uniedrożyn, Witosław.

Usługi komunikacyjne w gminie świadczy przede wszystkim PKS, a poza tym, zajmująca się głównie dowozem dzieci do szkół, firma Usługi Transportowe Wąsowski. W gminie Malechowo działają 2 urzędy pocztowe: Ostrowiec Sławieński i Malechowo.

4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Z końcem 2012 roku gmina Malechowo liczyła 6 589 mieszkańców, w tym 3 380 kobiet, które stanowiły 51% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 29 osób na km².

W latach 2010-2012 struktura wiekowa mieszkańców gminy ulegała zmianom. Odnotowano wówczas spadek zarówno liczby dzieci i młodzieży, jak i osób w wieku produkcyjnym, rosła natomiast liczba osób starszych. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1 171	1 157	1 128
liczba osób w wieku produkcyjnym	4 574	4 565	4 509
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	895	909	952
ogółem	6 640	6 631	6 589

Dane Urzędu Gminy Malechowo.

O sytuacji demograficznej decydują takie wskaźniki, jak będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz saldo migracji, która odbywa się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane szczegółowe w tym zakresie odnoszące się do gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba urodzeń żywych	74	81	68
liczba zgonów	64	79	59
przyrost naturalny	10	2	9

Dane Urzędu Gminy Malechowo.

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
saldo migracji w ruchu wewnętrznym	10	-9	-20
saldo migracji w ruchu zagranicznym	1	0	-6
saldo migracji ogółem	11	-9	-26

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Spadek liczby dzieci i młodzieży w gminie był związany z dietnością rodzin, której wskaźnikiem jest liczba urodzeń żywych. W latach 2010-2012 ulegała ona wahaniom, a w 2012 roku była niższa niż w latach poprzednich (odpowiednio 74, 81 i 68). Nieco niższa, także zmieniająca się, liczba zgonów współdecydowała o korzystnym przyroście naturalnym, który ulegał wahaniom – od 10 w 2010 r. poprzez 2 w 2011 r. do 9 w 2012 r.

Na liczbę mieszkańców w gminie miał również wpływ ruch migracyjny. Saldo migracji z roku na rok było coraz mniej korzystne – z 11 w 2010 r. do -26 w 2012 r.

Wykorzystując przytoczone wyżej dane pod kątem próby określenia prognozy ludności gminy na najbliższe lata, należy przede wszystkim mieć na uwadze niekorzystne tendencje w sytuacji demograficznej, jakie wynikają z analizy danych statystycznych i zostały tu wcześniej odnotowane. Pierwsza z nich dotyczy stale spadającej w gminie liczby dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym. Druga natomiast odnosi się do systematycznego wzrostu liczby osób starszych. Trzeba też pamiętać, że w przyszłości ta ostatnia grupa będzie zasilana przez grono osób w wieku produkcyjnym, które zakończą aktywność zawodową.

Opisane tutaj tendencje demograficzne będą wymagały, w większym zakresie niż dotychczas, dostosowania usług społecznych do potrzeb osób w wieku poprodukcyjnym. Z pewnością trzeba będzie udzielać stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwiać im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

5. SYTUACJA GOSPODARCZA

Gmina Malechowo ma charakter rolniczo-leśny. Dominuje zatrudnienie w dziale rolnictwo, leśnictwo i łowiectwo. Istotne znaczenie ma także działalność produkcyjna oraz zatrudnienie w sektorze budżetowym (administracja, edukacja, służba zdrowia i opieka socjalna). Ośrodkami aktywności gospodarczej w gminie, grupującymi ponad 10 działających podmiotów są miejscowości Malechowo, Ostrowiec i Niemica. Przeważają podmioty działające w sferze handlu i gastronomii oraz usług rzemieślniczych. Istotnym przejawem aktywności gospodarczej tego terenu są, produkujące na rynek stawy rybne, posiadające łowiska specjalne.

Lokalizacja rzeki Grabowej na terenie gminy stwarza również dogodne warunki do wytwarzania energii elektrycznej. Tego typu ośrodki znajdują się w Nowym Żytniku i w Niemicy.

O charakterze gminy decyduje jednak przewaga działalności rolniczej; istnieje tu ponad tysiąc gospodarstw, z czego zdecydowana większość prowadzi działalność typowo rolniczą. Gmina Malechowo słynie z dobrej jakości mięs, mleka, zbóż, warzyw, owoców, a także ziół. W strukturze użytków rolnych przeważają grunty orne, co potwierdzają dane przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 6. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki

powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)		13 879
w tym:	grunty orne (w ha)	10 098
	sady (w ha)	22
	łąki i pastwiska (w ha)	3 611
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)		7 104
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków (w ha)		1 647

Dane Urzędu Gminy Malechowo.

W roku 2012 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie była niższa niż w latach poprzednich. Działy one głównie w takich sekcjach, jak: handel i naprawy (119 podmiotów), budownictwo (106 podmiotów) i rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (57 podmiotów).

Tabela 7. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba podmiotów w sektorze publicznym	19	19	16
liczba podmiotów w sektorze prywatnym	479	478	458
liczba podmiotów ogółem	498	497	474

Dane Urzędu Gminy Malechowo.

Tabela 8. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) na koniec 2012 roku

sekcja	liczba podmiotów
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	57
przetwórstwo przemysłowe	40
budownictwo	106
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	119
transport i gospodarka magazynowa	16
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	21
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	10

działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	13
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	7
edukacja	14
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	18
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9
inne sekcje	44

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY

Deficyt miejsc pracy implikuje najbardziej dotkliwe i brzemiennie w skutki społeczne problemy na rynku pracy. Prowadzą one zwykle do obniżenia standardu życia. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności i niejednokrotnie prowadzi do wykluczenia społecznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Sławnie, w latach 2010-2012 liczba osób bezrobotnych w gminie Malechowo ulegała wahaniom, wykazując tendencję wzrostową (z 454 na koniec 2010 roku poprzez 487 w 2011 roku do 564 osób na koniec roku 2012).

Wśród pozostających bez pracy znaczną część stanowiły kobiety, których liczba na koniec kolejnych lat wyniosła: 219, 250 i 279. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Bezrobotni w gminie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba bezrobotnych w gminie	454	487	564
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	10,7%	11,4%	13,3%
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	219	250	279
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	48,2%	51,3%	49,4%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Sławnie.

Informacje o stopie bezrobocia odnotowanej w latach 2010-2012 w powiecie sławieńskim, województwie zachodniopomorskim i w kraju zawarte w poniższej tabeli stanowią uzupełnienie powyższych danych.

Tabela 10. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
stopa bezrobocia w powiecie sławieńskim	22,6	24,8	27,2
stopa bezrobocia w województwie zachodniopomorskim	17,8	17,6	18,2
stopa bezrobocia w kraju	12,4	12,5	13,4

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2010-2012 powiat sławieński charakteryzował się znacznie wyższą, w stosunku do województwa zachodniopomorskiego i kraju, stopą bezrobocia. Zarówno w powiecie, województwie, jak i w kraju w 2012 roku odnotowano jej wzrost w porównaniu z latami poprzednimi.

Ukazanie złożoności problemu bezrobocia wymaga analizy danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia, a także rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2012 roku przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 11. Bezrobotni w gminie na koniec 2012 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

		liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)		liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)	
		ogółem	kobiet			ogółem	kobiet		
wiek	18-24 lata	121	54	44,6	staż pracy	bez stażu	87	51	58,6
	25-34 lata	136	88	64,7		do 1 roku	63	33	52,3
	35-44 lata	110	67	60,9		1-5 lat	129	82	63,5
	45-54 lata	124	50	40,3		5-10 lat	82	37	45,1
	55-59 lat	57	20	35,0		10-20 lat	121	60	49,5
	60-64 lata	16	x	x		20-30 lat	57	11	19,2
czas pozostawania bez pracy	do 1 miesiąca	50	24	48,0	30 lat i więcej	25	5	20,0	
	1-3 miesiące	116	61	52,5	wykształcenie	wyższe	28	21	75
	3-6 miesięcy	97	47	48,4		policealne i śr. zawodowe	92	60	65,2
	6-12 miesięcy	101	43	42,5		średnie ogólnokształcące	42	32	76,1
	12-24 miesięcy	111	49	44,1		zasadnicze zawodowe	162	74	45,6
	pow. 24 miesięcy	89	55	61,7		gimnazjalne i niższe	240	92	38,3

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Sławnie.

Na koniec 2012 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby młode w wieku 18-34 lata (łącznie 257 osób), osoby pozostające bez zatrudnienia od 1 do 3 miesięcy oraz od 12-24 miesięcy (w sumie 227 osób), osoby ze stażem pracy od roku do 5 lat (129 osób) i od 10 do 20 lat (121 osób), a także osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (240 osób) oraz zasadniczym zawodowym (162 osoby).

Liczne grupy wśród będących bez zatrudnienia stanowiły również osoby w wieku 45-54 lata (124 osoby) i 35-44 lata (110 osób), osoby pozostające bez pracy od 6 do 12 miesięcy (101 osób), osoby bez stażu pracy (87 osób), osoby ze stażem pracy od 5 do 10 lat (82 osoby) oraz osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (92 osoby).

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób w wieku 25-34 lata (64,7%) i 35-44 lata (60,9%), osób pozostających bez pracy długotrwale, powyżej 24 miesięcy (61,7%), ze stażem pracy od roku do 5 lat (63,5%) i bez stażu pracy (58,6%) oraz, co budzi niepokój, osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (76,1%) i wyższym (75,0%).

Tabela 12. Bezrobotni w gminie na koniec 2012 roku według wybranych rodzajów działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy

rodzaj działalności ostatniego miejsca pracy	liczba bezrobotnych	liczba ofert pracy
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	59	0
przetwórstwo przemysłowe	73	0
wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0
budownictwo	52	0
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	53	2
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	15	0
transport i gospodarka magazynowa	5	0
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	11	13
edukacja	9	
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	16	0
pozostała działalność usługowa	5	0

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Sławnie.

Na koniec 2012 roku wśród bezrobotnych w gminie dominowały osoby, dla których ostatnimi miejscami pracy były podmioty gospodarcze prowadzące działalność w takich działach, jak: przetwórstwo przemysłowe (73 osoby), rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo

i rybactwo (59 osób), handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (53 osoby) i budownictwo (52 osoby).

Liczba dostępnych na koniec 2012 roku ofert pracy dla bezrobotnych z gminy Malechowo była niewielka (łącznie 15); najwięcej z nich dotyczyło możliwości zatrudnienia w obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych oraz w administracji publicznej i obronie narodowej (13 ofert).

Z powyższych danych wynika, że programami aktywizującymi osoby bezrobotne z gminy należy objąć przede wszystkim osoby z krótkim stażem pracy, którym powinno się zapewnić możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego. Nie należy również zapominać o osobach mających za sobą kilkanaście lat pracy, którym powinno się zapewnić możliwość przekwalifikowania, aby wzmocnić ich konkurencyjność na rynku pracy. W szczególności dotyczy to tych, którzy przed zwolnieniem z pracy byli zatrudnieni w przetwórstwie przemysłowym, rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie, handlu hurtowym i detalicznym; naprawie pojazdów samochodowych, włączając motocykle, budownictwie oraz pozostałych usługach.

Ze względu na to, że problem bezrobocia w gminie w największym stopniu osiągały osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym, warto nadal przekonywać młodzież do kontynuowania nauki, zdobywania wykształcenia i zawodu, natomiast w przypadku osób pozostających na rynku pracy bez zatrudnienia, szczególny nacisk należy położyć na dokończanie oraz podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.

7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują warunki bytowania i w dużym stopniu wpływają na ich jakość oraz możliwość rozwijania i realizowania własnych aspiracji życiowych.

W 2012 roku liczba mieszkań w zasobach gminy Malechowo (mieszkań komunalnych) była niższa niż w latach poprzednich (7 w 2010 r., 7 w 2011 r. i 5 w 2012 r.).

Zmniejszyła się tym samym liczba izb (z 18 w 2010 r. do 16 w 2012 r.) i powierzchnia użytkowa mieszkań (z 445 m² w 2010 r. do 328 m² w 2012 r.). Zwiększyła się natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (z 64 do 67 m²), a przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę uległa zmniejszeniu (z 31 do 25 m²). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba mieszkań	7	7	5
liczba izb	18	18	16
powierzchnia użytkowa mieszkań (w m ²)	445	445	328
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	64	64	67
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (w m ²)	31	31	25

Dane Urzędu Gminy Malechowo.

W latach 2010-2012 nie oddano do użytkowania w gminie nowych mieszkań ani budynków niemieszkalnych.

Koszty związane z utrzymaniem mieszkania stanowią niekiedy problem dla gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej. Formą pomocy świadczoną przez gminę, a realizowaną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej są wypłacane takim gospodarstwom domowym dodatki mieszkaniowe. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	31	18	23
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	31	18	23
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	21 298	12 638	17 000

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie.

Liczba rodzin w gminie, którym w latach 2010-2012 decyzją administracyjną przyznano dodatek mieszkaniowy, ulegała wahaniom (z 31 w 2010 r. poprzez 18 w 2011 r. do 23 w 2012 r.). Liczba przyznanych dodatków była równa liczbie rodzin. Wysokość kwot przeznaczonych na ten cel ulegała zmianom (z 21 298 zł. w 2010 r. poprzez 12 638 zł. w 2011 r. do 17 000 zł. w 2012 r.).

8. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Wiąże się ze zmianami demograficznymi i ruchliwością społeczną, z recesją gospodarczą, bezrobociem, ubóstwem, kryzysem polityki mieszkaniowej i wzrostem cen mieszkań oraz dysfunkcjonalnością instytucji opiekuńczo-resocjalizacyjnych i karnych zaniedbujących obowiązek opieki następczej.

Do głównych przyczyn bezdomności o charakterze społecznym i patologicznym należą: likwidacja państwowych zakładów pracy, a wraz z nimi hoteli robotniczych, brak miejsc w szpitalach, zakładach opiekuńczych, domach pomocy społecznej, brak opieki nad wychowankami domów dziecka kończącymi 18 lat, brak ośrodków dla nosicieli wirusa HIV, zaległości w opłatach czynszowych prowadzące do eksmisji, a także alkoholizm, przestępczość, odrzucenie lub brak opieki ze strony najbliższych, rozwód lub trwały rozpad innych więzi formalnych lub nieformalnych, prostytutka kobiet, przemoc w rodzinie oraz świadomy wybór innego sposobu życia i odrzucenie powszechnie uznawanego systemu wartości.

Osobami bezdomnymi, obok tych, którzy są nimi z wyboru, najczęściej stają się ludzie w starszym wieku, matki z nieletnimi dziećmi, rodziny pełne nieposiadające środków finansowych na opłacenie mieszkania oraz osoby, które opuściły zakłady karne.

Bezdomność w gminie Malechowo nie stanowi obecnie dużego problemu społecznego, i jakkolwiek sprowadza się do kilku czy kilkunastu przypadków, to należy zwrócić uwagę na fakt, że ich liczba rośnie z roku na rok.

Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z gminy świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malechowie. Przybiera ona głównie formę wsparcia rzeczowego (odzież, posiłek) oraz schronienia. W latach 2010-2012 liczba rodzin i przebywających w nich osób objętych wsparciem z powodu bezdomności była niewielka, ale systematycznie rosła (liczba rodzin: z 4 w 2010 r. poprzez 7 w 2011 r. do 11 w 2012 r., liczba osób w rodzinach z 8 w 2010 r. poprzez 9 w 2011 r. do 13 w 2012 r.).

9. EDUKACJA

Zasadniczą rolę w życiu człowieka odgrywa edukacja, rozumiana poprzez wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie. Jako proces trwający od dzieciństwa jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego. Głównym problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem czego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży mieszkającej na wsi i w mieście, dziewcząt i chłopców, dorosłych bez wykształcenia i z wykształceniem.

W roku szkolnym 2011/2012 w gminie Malechowo funkcjonowało 6 placówek oświatowo-wychowawczych, w tym przedszkole, ognisko przedszkolne, 3 szkoły

podstawowe i gimnazjum. Dane szczegółowe na temat ww. placówek, a także liczby dzieci i uczniów do nich uczęszczających oraz nauczycieli w nich pracujących przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2011/2012

nazwa i adres placówki	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli / pracowników
Zespół Szkół im. „Mikołaja Kopernika” w tym przedszkole w Ostrowcu, 76-129 Ostrowiec, Ostrowiec 61	355	54 / 24
Szkoła Podstawowa im. „Noblistów Polskich” w Niemicy 76-142 Malechowo, Niemica 31		
Szkoła Podstawowa im. „Kazimierza Górskiego” w Lejkowie 76-142 Malechowo, Lejkowo 11		
Gimnazjum im. „mjr Ryszarda Markiewicza ps. Mohort” w Malechowie, 76-142 Malechowo, Malechowo 65B	226	27 / 9
Przedszkole w Malechowie 76-142 Malechowo, Malechowo 65B	141	12 / 8
Ognisko Przedszkolne w Kusicach – TPD Oddział w Koszalinie		

Dane Urzędu Gminy Malechowo.

10. KULTURA

Kultura to, najogólniej rzecz biorąc, duchowe i materialne dokonania społeczeństwa świadczące o jego rozwoju i określające jakość życia ludności.

Gmina Malechowo, choć nie może poszczycić się zbyt bogatą infrastrukturą kulturalną, zapewnia swoim mieszkańcom obcowanie z kulturą na wielu różnych płaszczyznach. Działa tu Gminna Biblioteka Publiczna w Malechowie oraz filie w Lejkowie, Niemicy, Ostrowcu i Pękaninie.

W Niemicy utworzono z inicjatywy Rady Sołectkiej Muzeum Osadnictwa. Placówka gromadzi narzędzia, stroje, dokumenty, fotografie i inne przedmioty ukazujące historię wsi i ludzi, którzy osiedlili się w tej okolicy po II wojnie światowej.

W Malechowie można podziwiać kolekcję unikalnych maszyn wojskowych, wozów bojowych, armat, haubic i innych tego typu eksponatów, działa tu bowiem Muzeum Historycznych Pojazdów Wojskowych założone przez pasjonata i znawcę tej tematyki Mariana Laskowskiego. Organizuje on od lat w Darłowie Międzynarodowy Zlot Historycznych Pojazdów Wojskowych. Impreza cieszy się dużą popularnością i przyciąga rzesze miłośników militariów, a ponieważ swoim zasięgiem obejmuje również gminę

Malechowo, jej mieszkańcy mają okazję podziwiać pojazdy i mundury wojskowe z całego świata.

Wiele imprez kulturalnych odbywa się w szkołach i placówkach wychowawczych gminy.

- Szkoła Podstawowa w Ostrowcu w oparciu o wdrażaną specjalizację regionalną prowadzi Muzeum Wsi i Rolnictwa. Darczyńcami eksponatów do muzeum są mieszkańcy Ostrowca oraz okolicznych miejscowości. Ekspozycja plenerowa to maszyny i narzędzia. Reszta eksponatów zgromadzona jest w Izbie Muzealnej i pogrupowana w jednostki tematyczne. W muzeum prowadzone są zajęcia z edukacji regionalnej, które przygotowane zostały przez uczniów szkoły. W ramach Projektu „Serce wsi” przygotowano w miejscowości Ostrowiec krąg kamienny, który stał się miejscem spotkań, odpoczynku oraz organizacji uroczystości i festynów.
- Szkoła w Lejkowie prowadzi warsztaty historyczne, w trakcie których goście mogą upiec podplomyki, krzesać ogień, lepić garnki z gliny, tkąć na prymitywnym krośnie. Zajęcia prowadzą uczniowie, a lekcje historii w tak niezwykłej atmosferze przygotowane zostały z myślą o grupach dzieci i młodzieży z Pomorza.
- Szkoła Podstawowa w Niemicy od lat organizuje „Festiwal Papieru” oraz „Festyn Ekologiczny”, podczas których prezentowany jest: awangardowy pokaz mody, występy formacji tanecznych oraz zdrowa żywność i recykling. Największą atrakcją jest „Warsztat Produkcji Papieru Czerpanego”, który funkcjonuje w szkole. Każdy uczestnik warsztatów może samodzielnie wykonać kartkę papieru. W ramach projektu „Wierzba żywicielka” uczniowie przygotowują labirynt wierzbowy, przy którym uprawiają wierzbę. Szkoła jest organizatorem warsztatów ekologicznych dla dzieci, także z innych szkół.
- Specjalistyczny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Podgórkach – Świat Bajki, organizuje corocznie Przeglądy Teatralne pod nazwą „Wiosna z bajką” – w czerwcu; „Warsztaty artystyczne” dla dzieci uzdolnionych plastycznie w okresie wakacji.

W gminie Malechowo aktywnie działa młodzieżowa orkiestra i zespół wokalny-muzyczny:

- Młodzieżowa Orkiestra Dęta istnieje od 1994 roku. Inicjatorem powstania zespołu był kapelmistrz sławieńskiej orkiestry dętej - Stanisław Poprawski. Muzykami Młodzieżowej Orkiestry Dętej są dziewczęta i chłopcy - uczniowie szkół podstawowych i gimnazjum z terenu gminy Malechowo. Repertuar orkiestry jest ciągle wzbogacany, a jej dodatkowym atrybutem jest grupa tamburmajerek, która uatrakcyjnia koncerty układami tanecznymi. Orkiestra jest chlubą gminy i świetnym symbolem lokalnej kultury, uświetnia koncertami wiele imprez regionalnych i uroczystości kościelnych.

- Zespół „Ostrowianie” - powstał w 2003 roku w Ostrowcu z inicjatywy jego członków i miał być formą miłego spędzania wolnego czasu. Obecnie zespół liczy 15 osób. Od 2009 roku zespół, zarejestrowany jako stowarzyszenie, posiada osobowość prawną. Kierownikiem muzycznym jest już od wielu lat Jan Świdorski. Siedzibą zespołu i miejscem ćwiczeń jest świetlica Wiejskiej Ochotniczej Straży Pożarnej w Ostrowcu, z którą zespół ściśle współpracuje na rzecz lokalnej społeczności. Zespół wykonuje piosenki i pieśni ludowe przy akompaniamencie dwóch akordeonów, bębna i tamburyna.
- Przegląd zespołów ludowych i Kapeliada.

Dane szczegółowe na temat funkcjonujących w gminie placówek kulturalnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Placówki kulturalne w gminie w 2012 roku

nazwa placówki	miejsowość
Gminna Biblioteka Publiczna w Malechowie	Malechowo, Filie: Niemica, Pękanino, Lejkowo, Ostrowiec
Muzeum Osadnictwa	Niemica
Muzeum Historycznych Pojazdów Wojskowych	Malechowo

Dane Urzędu Gminy Malechowo.

11. SPORT I REKREACJA

Sport rozumiany jako czynne uprawianie różnorodnych dyscyplin stanowi istotny element propagowanego obecnie zdrowego stylu życia, obejmującego m.in. właściwe odżywianie i aktywny wypoczynek. Sport wpływa bowiem pozytywnie nie tylko na kondycję fizyczną i zdrowie człowieka, ale kształtuje również jego cechy charakteru, postawę, relacje z innymi ludźmi, umiejętność współpracy i asertywność.

Od lat sport jest jednym z priorytetów rozwoju gminy Malechowo. Malechowskie szkoły obrały specjalizację sportową. Uczniowie zrzeszeni w różnych sekcjach biorą udział w licznych zawodach i zajmują czołowe miejsca w wielu dyscyplinach sportowych, m.in. w piłce nożnej i warcabach, tenisie stołowym, unihokeju, grach zespołowych. W oparciu o doskonale przygotowane zaplecze szkolne organizuje się w gminie wiele imprez sportowo-rekreacyjnych. Jedną z ważniejszych są Mistrzostwa Polski w Warcabach Stupolowych. Organizatorem mistrzostw jest Uczniowski Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej w Niemicy.

Uczniowie mogą kształtować i rozwijać swoje sportowe pasje w kilku działających na terenie gminy szkolnych i uczniowskich klubach sportowych:

- SKS/UKS Malechowo
- UKS „Grabowa” SP Lejkowo
- UKS EKO Niemica
- KS „Ostrowianka” Ostrowiec
- SS „Promyk” SOSW Podgórki.

Także dorośli mieszkańcy gminy Malechowo chętnie uczestniczą w licznych zawodach, a większość spośród organizowanych w gminie imprez rozrywkowych i rekreacyjnych ma akcent sportowy, aby aktywizować społeczność w tym kierunku. Cyklicznie rozgrywany jest Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta Gminy Malechowo oraz Sportowy Turniej Sołectw.

Ponadto w czasie wiejskich festynów w wielu sołectwach organizowane są także zawody sportowe w różnych dyscyplinach dla mieszkańców w każdym wieku. W gminie działają trzy dobre drużyny piłkarskie:

- KS „ARKADIA” Malechowo (5 drużyn od żaków do seniorów)
- LZS „STRONG” Zielenica (drużyna seniorów).

Władze gminy sukcesywnie rozwijają infrastrukturę sportową, dbając, by była coraz lepsza i dostępna dla wszystkich.

Tabela 17 .Wykaz obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie

rodzaj obiektu	lokalizacja
boiska i sale sportowe przy szkołach	Gimnazjum w Malechowie
	SP w Niemicy
	SP w Lejkowie
	Zespół Szkół w Ostrowcu
boiska wiejskie	13 miejscowości
place zabaw	21 miejscowości
place zabaw przy szkołach i przedszkolach	4 miejscowości

Dane Urzędu Gminy Malechowo.

12. TURYSTYKA

Gmina Malechowo to malowniczo położona kraina, której północna część należy do Równiny Słupskiej, południowa zaś to fragmenty Wysoczyzny Polanowskiej przypadającej na wzgórza morenowe. Dobre położenie (przy drodze krajowej Nr 6 ze Szczecina do Gdańska, niespełna 20 kilometrów od Koszalina) oraz czyste, nieskażone powietrze sprawiają, iż każdego roku przybywa tu wielu turystów.

Atrakcje turystyczne gminy Malechowo stanowią:

- XVIII - XIX wieczna zabudowa (domy kryte strzechą o konstrukcji szachulcowej), zabytkowe kościoły (XIV wiek) i przydrożne kapliczki,
- pradolina rzeki Grabowej, której górny bieg urozmaicony jest zakolami, dopływami i obszarami źródliskowymi. Stanowi on atrakcję dla kajakarzy,
- grobowiec megalityczny z okresu neolitu we wsi Borkowo. Stanowi on jedyny, do tej pory zachowany, tego typu obiekt w naszej części Europy. Składa się on z głazów narzutowych nakrytych 4 kamieniami stropu, każdy z nich waży kilka ton,
- grodzisko Słowian Pomorskich z VIII-X wieku położone na półwyspie jeziora Ostrowieckiego,
- osada średniowieczna w Borkowie. Corocznie organizowany jest Festyn Średniowieczny, na który zjeżdżają wojowie z grup rekonstrukcyjnych z całej Polski. W jego ramach odbywają się pokazy walk, warsztaty garncarskie, kowalskie, tkackie i kulinarne. Chętni mogą zapoznać się z tradycją, historycznym obyczajem i sztuką.
- siedziba byłego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Podgórkach. Jest to pałac z końca XIX wieku otoczony zabytkowym parkiem z kilkusetletnimi dębami, lipami, klonami, czerwonymi bukami, dagleźjami i świerkami syberyjskimi. W budynku pałacu zachowały się oryginalne elementy wyposażenia,
- elektrownia wodna w Nowym Żytniku,
- szlaki turystyczne – Ścieżka edukacyjna „Wysoka góra” w Pękaninie

Niezaprzeczalną atrakcją turystyczną gminy jest środowisko przyrodnicze, czyste, nieskażone przemysłem, z bogatą fauną i florą. Do najczęściej spotykanych w tych okolicach ptaków należą bociany, żurawie oraz orły bieliki, których kilka gniazd znajduje się w trudno dostępnych miejscach dla człowieka. Występuje tutaj także wiele ciekawych zwierząt, wśród których najczęściej spotykane to sarny, jelenie, bobry, wydry, lisy oraz dziki.

Urozmaicona rzeźba terenu, bogata sieć ścieżek leśnych, duża ilość zabytkowych pałaców i parków zachęca do rowerowych i pieszych wędrówek. Doskonałą bazę noclegową

w gminie Malechowo stanowią kwatery agroturystyczne, które proponują całoroczną bogatą ofertę wypoczynku.

Gmina Malechowo posiada również dobrze rozwiniętą bazę gastronomiczną, gdzie skosztować można tradycyjnych, regionalnych potraw.

Tabela 18. Gospodarstwa agroturystyczne w gminie w 2012 roku

nazwa gospodarstwa	adres gospodarstwa
Gospodarstwo Agroturystyczne Anny Najman	Kukułczyn 1, 76-142 Malechowo
Agroturystyka Anna Zając	Żegocino 1 A, 76-129 Ostrowiec
Gospodarstwo Agroturystyczne „U Reginy” Krzemieńska Regina	76-142 Malechowo Gorzycy 10
Gospodarstwo Agroturystyczne, Irena Podpirko	Święcianowo 49, 76-142 Malechowo

Dane Urzędu Gminy Malechowo.

Tabela 19. Obiekty zakwaterowania noclegowego w gminie w 2012 roku

nazwa obiektu	adres obiektu
Zajazd „Skalny”, Anna i Tomasz Cieplik	Karwice 5, 76-142 Malechowo

Dane Urzędu Gminy Malechowo.

13. SYTUACJA DZIECKA

Dziecko wymaga szczególnej opieki i troski. Działalność na jego rzecz powinna polegać przede wszystkim na ochronie jego praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz na asekurowaniu go w obliczu zagrożeń.

Analiza sytuacji dziecka w gminie Malechowo została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. W sumie do analizy przedłożono 4 ankiety – wypełnione przez pedagogów szkolnych lub, w przypadku ich braku, dyrektorów – z następujących placówek oświatowych:

- Szkoła Podstawowa w Niemicy (liczba uczniów: 191)
- Szkoła Podstawowa w Lejkowie (liczba uczniów: 140)
- Zespół Szkół w Ostrowcu (liczba uczniów: 112)
- Gimnazjum w Malechowie (liczba uczniów: 230)

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, że wszystkie placówki zatrudniają pedagoga i logopedę higienistki szkolne. Żadna szkoła nie zatrudnia psychologa ani doradcy zawodowego.

Wszystkie szkoły prowadzą dożywianie uczniów a 3 z nich (SP w Lejkowie i Niemicy oraz Zespół Szkół w Ostrowcu) zgłosiły potrzebę zwiększenia o 121 liczby dzieci i młodzieży objętych tym rodzajem pomocy.

Wszystkie placówki zapewniają uczniom dostęp do Internetu i umożliwiają korzystanie z sali gimnastycznej. W żadnej ze szkół nie ma klas integracyjnych. Dzieci i młodzież z terenu gminy nie mają trudności z dojazdem do szkoły.

Wszystkie placówki oferują dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać różnorodnych tematycznie kół zainteresowań (m.in. koła matematyczne, literackie, przyrodnicze, kaligraficzne, teatralne, muzyczne, taneczne, plastyczne, informatyczne, szachowe, cyrkowe) oraz zajęć rekreacyjno-sportowych; działa także harcerstwo. We wszystkich szkołach prowadzone są zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich najczęściej organizowane są zajęcia wyrównawcze (4 szkoły), korekcyjno-kompensacyjne (4 szkoły), logopedyczne (4 szkoły), psychoterapeutyczne (1 szkoła), socjoterapeutyczne (3 szkoły), zajęcia rewalidacyjne (1 szkoła), nauczanie indywidualne (4 szkoły) – dla uczniów niepełnosprawnych.

Problemy dosięgające uczniów i ich rodzin

Przedstawiciele placówek oświatowych zostali poproszeni o określenie problemów, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodzin. W pierwszej kolejności odpowiadali na pytanie o charakterze otwartym, następnie wypełniali zamknięty katalog cech patologicznych obejmujący 14 zmiennych.

Odpowiadając na pytanie otwarte, ankietowani wskazywali przede wszystkim na dysfunkcje występujące w domu, odnoszące się do bezradności opiekuńczo-wychowawczej rodziców, nadużywania alkoholu. Szczególną uwagę zwracano na zjawisko ubożenia rodzin. Powodowane jest ono m.in. bezrobociem, które – na skutek wyjazdu jednego z rodziców w poszukiwaniu pracy za granicę – generuje problem eurosieroctwa.

Przy wypełnianiu zamkniętego katalogu cech patologicznych, badani mieli za zadanie stwierdzenie obecności wymienionych cech, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów społecznych zawierają poniższe tabele.

Tabela 20. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do szkół podstawowych

cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech	
	liczba ujawnionych przypadków	nie występuje
sięganie po alkohol		X
sięganie po narkotyki		X
palenie papierosów	8	
ucieczki z domu		X
kradzieże	4	
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	11	
autoagresja	2	
przestępczość ujawniona	1	
niszczenie mienia szkolnego	X	
udział w grupach negatywnych		X
problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego	2	
przemoc w rodzinie	X	
zaniedbanie przez dom	5	
wykorzystywanie seksualne		X

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Tabela 21. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do szkół gimnazjalnych

cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech	
	liczba ujawnionych przypadków	nie występuje
sięganie po alkohol	1	
sięganie po narkotyki		X
palenie papierosów	7	
ucieczki z domu		X
kradzieże		X
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	3	
autoagresja	2	
przestępczość ujawniona		X
niszczenie mienia szkolnego	2	
udział w grupach negatywnych	1	
problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego	1	
przemoc w rodzinie		X
zaniedbanie przez dom		X
wykorzystywanie seksualne		X

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Do problemów najczęściej występujących w szkole i w domu rodzinnym dzieci i młodzieży ankietowani zaliczyli: sięganie przez uczniów po papierosy i alkohol, stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, zaniedbanie przez dom oraz problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego. Warto zauważyć, iż niektóre problemy, w zależności od wieku uczniów, występowały z różnym natężeniem. U dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół podstawowych odnotowano większą intensywność zjawisk agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, palenia papierosów i zaniedbania przez dom, natomiast u młodzieży gimnazjalnej najczęściej ujawniano przypadki palenia papierosów.

Badania i działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia

Określając obszary, w których należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i ich rodziców, ankietowani stwierdzili, iż należy dokładnie zdiagnozować zachowania negatywne w środowisku szkolnym i rodzinnym, przede wszystkim problemy agresji i przemocy domowej. Zdaniem pedagogów trzeba również dokładnie rozpoznać wykorzystywane przez rodziców metody wychowawcze oraz skutki ich stosowania. Ważne jest także sprawdzanie skuteczności pomocy udzielanej dzieciom, młodzieży i ich rodzicom oraz poznanie ich oczekiwań w tym zakresie. Według badanych warto również poznać propozycje tych grup co do oferty spędzania czasu wolnego.

Wskazując działania profilaktyczne i naprawcze, które należałoby przeprowadzić w szkołach, badani wymieniali głównie potrzebę organizowania warsztatów, pogadanek, konkursów i prezentacji profilaktycznych oraz spotkań ze specjalistami z danej dziedziny. Zwracali także uwagę na konieczność prowadzenia psychoedukacji i socjoterapii.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów

Przedstawiciele wszystkich ankietowanych placówek współpracę z rodzicami uczniów ocenili pozytywnie. W jej ramach odbywają się konsultacje indywidualne, rozmowy telefoniczne, zebrania, dyżury, pogadanki, spotkania w ramach Rady Rodziców i wizyty domowe, organizowane są imprezy i uroczystości szkolne, rodzice biorą również aktywny udział w życiu szkoły. W szkołach organizowane są warsztaty pn. „szkoła dla rodziców”.

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny

Podobnie jak w przypadku oceny współpracy szkół z rodzicami, przedstawiciele wszystkich badanych placówek stwierdzili, że współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny jest zadowalająca. Do podmiotów tych zaliczyli:

Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Sąd Rejonowy i kuratorów sądowych, Powiatowy Urząd Pracy, Policję, Straż Gminną, Straż Pożarną, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zakłady opieki zdrowotnej, Sanepid, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Fundację „Nida”, Klub Sportowy „Arkadia”, ZHP, 27 Wołyńską Dywizję Piechoty AK, Gminną Bibliotekę oraz Dom Dziecka im. J. Korczaka w Darłowie, schronisko dla zwierząt, Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Góra Grosza, Góra Złota..

Potrzeby dzieci i młodzieży

Pedagodzy wypełniający ankietę wskazywali także najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży. Położyli tu szczególny nacisk na konieczność zapewnienia im szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, a w tym kontekście na możliwość dotarcia do większych ośrodków i korzystania z oferty teatrów, kin czy filharmonii.

Wśród innych potrzeb dzieci i młodzieży ankietowani uznali za ważne zwiększenie dostępu do pomocy pedagoga, psychologa i logopedy oraz innych specjalistów. Pojawił się także postulat monitorowania rodzin i rodziców niezaradnych życiowo i konieczność zapewnienia wszechstronnej opieki dzieciom z takich rodzin.

Możliwości przyczynienia się szkół do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży

Odpowiadając na pytanie, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w gminie, ankietowani wskazywali przede wszystkim na możliwość zagospodarowania czasu wolnego, m.in. poprzez organizowanie zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań, imprez szkolnych oraz wypoczynku, ale także pomoc w nauce dla wymagających takiego wsparcia uczniów.

Respondenci zwracali także uwagę na możliwość prowadzenia systematycznego monitoringu uczniów z rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej i materialnej oraz organizowanie akcji charytatywnych. Ankietowani podkreślali również wagę i korzyści płynące ze współpracy szkoły z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny w gminie.

14. OCHRONA ZDROWIA

Stan zdrowia populacji jest uwarunkowany w największym stopniu poprzez takie czynniki, jak: prowadzony styl życia oraz szeroko pojęte zachowania zdrowotne. Najbardziej

negatywne w skutkach i zagrażające zdrowiu ludności są przede wszystkim: zbyt mała aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, palenie tytoniu, nadmierne spożycie alkoholu, używanie narkotyków, zły stan środowiska naturalnego, niewłaściwe warunki bezpieczeństwa pracy, wypadki drogowe oraz brak powszechnej profilaktyki. Powszechne obecnie propagowanie zdrowego stylu życia ma za zadanie zmianę niewłaściwych nawyków i zachowań, wyeliminowanie czynników negatywnie wpływających na kondycję zdrowotną ludności oraz przekonanie do stosowania działań prozdrowotnych i profilaktycznych.

Według danych za 2012 rok, w gminie Malechowo funkcjonuje 1 zakład opieki zdrowotnej; jest to Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, zarejestrowany w KRS. Jego organem założycielskim jest gmina. Zakład prowadzi 4 ośrodki zdrowia, a na podstawie umów cywilno-prawnych współpracuje z prywatnymi praktykami lekarskimi działającymi na terenie gminy Malechowo.

W gminie prowadzonych jest 7 prywatnych praktyk lekarskich: lekarz rodzinny (3) oraz stomatolog, chirurg, pediatra, neurolog i ginekolog. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Zakłady opieki zdrowotnej, apteki i punkty apteczne w gminie w 2012 roku

nazwa placówki	adres
Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Malechowie Ośrodek Zdrowia: Kawno, Pękanino, Malechowo, Lejkowo, Ostrowiec	76-142 Malechowo 21

Dane Urzędu Gminy Malechowo.

W uzupełnieniu powyższych danych warto dodać, że w 2012 roku w ramach świadczenia podstawowej opieki zdrowotnej mieszkańcom gminy Malechowo udzielono ogółem 19 703 porad. W gminie działa 1 ogólnodostępna apteka.

15. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpośredni wpływ na stan bezpieczeństwa publicznego wywiera przestępczość, która jest zjawiskiem dynamicznym i, podobnie jak społeczeństwo, podlega rozwojowi. Choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwie piętno na jej funkcjonowaniu.

Według danych Rewiru Dzielnicowych w Malechowie będącego jednostką Komendy Powiatowej Policji w Sławnie, w 2012 roku w gminie Malechowo popełniono ogółem 86 przestępstw. Najczęściej odnotowywano przestępstwa kryminalne, wśród których dominowały te przeciwko mieniu; kradzieże i kradzieże z włamaniem – w sumie 38 przestępstw. Liczne były też przestępstwa drogowe, szczególnie te popełniane pod wpływem alkoholu – 25 czynów. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 23. Wybrane przestępstwa przeciwko mieniu i zdrowiu popełnione w gminie w 2012 roku

kategoria przestępstwa	liczba przestępstw
Kierowanie pojazdem mechanicznym w stanie nietrzeźwym	13
Kierowanie rowerem w stanie nietrzeźwym	12
Kierowanie pojazdem wbrew zakazowi	3
Spowodowanie wypadku drogowego	4
Kierowanie gróźb bezprawnych	1
Naruszenie infrastruktury zagrażające katastrofą	6
Uszkodzenie ciała	3
kradzież cudzej rzeczy	21
Kradzież z włamaniem	17
Udział w bójce lub pobiciu	2
rozbój, kradzież rozbójnicza i wymuszenie rozbójnicze	2
Niezawiadomienie o wypadku przy pracy	1
Wyrabianie i posiadanie bez zezwolenia broni palnej	1
Naruszenie ustawy o ochronie zabytków	1
Uchylenie się od alimentacji	1

Dane Komendy Powiatowej Policji w Sławnie – Rewir Dzielnicowych w Malechowie.

Wśród sprawców przestępstw popełnionych w gminie w 2012 roku, największą grupę stanowiły osoby w wieku 18-40 lat (45 osób) i powyżej 41 lat (22 osoby). Odnotowano jednego sprawcę poniżej 17 roku życia (jego czyn dotyczył kierowania gróźb bezprawnych).

16. POMOC SPOŁECZNA

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach

zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwiania im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania pomocy społecznej w gminie Malechowo wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malechowie. Jednostka ta realizuje również zadania wynikające z innych, aniżeli ustawa o pomocy społecznej, aktów prawnych. Należą do nich w szczególności: ustawa o świadczeniach rodzinnych i ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ustawa o powszechnym ubezpieczeniu społecznym oraz ustawa o ochronie zdrowia psychicznego. Z końcem 2012 roku kadram Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowiło 20 osób (w oparciu o umowę zlecenie uzupełniali ją m.in. pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze, radca prawny i psycholog). Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 24. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2012 roku

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	-
pracownicy socjalni	4	-
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	-	-
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	-	-
pozostali pracownicy	-	-

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie.

Ustawa o pomocy społecznej wymaga zatrudnienia w ośrodku pomocy społecznej 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2012 roku w gminie Malechowo wskaźnik ten wynosił 1647 mieszkańców na 1 pracownika socjalnego, w związku z czym nie zgłoszono potrzeby zwiększenia liczby pracowników socjalnych.

Tabela 25. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2012 roku

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób	
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni
wykształcenie	wyższe kierunkowe	1	2
	wyższe niekierunkowe		
	średnie kierunkowe		2

	średnie niekierunkowe			
	zawodowe i niższe			
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1	
		w trakcie realizacji		
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany		2
		w trakcie realizacji		
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej			0	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny			0	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny			2	

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie.

Według danych na koniec 2012 roku wykształcenie wyższe posiadały 3 osoby z kadry Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym 1 osoba zajmująca stanowisko kierownicze. Wykształceniem średnim kierunkowym legitymowało się 2 pracowników socjalnych. 1 osoba z kadry kierowniczej miała ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. 2 osoby z kadry posiadały specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego i 2 osoby były zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w tym zawodzie.

Prawo do wsparcia udzielanego przez GOPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które jest ustalone na poziomie 477 zł. miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 351 zł. na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych, które przysługują, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 504 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 583 zł.

W wykonywaniu zadań GOPS współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy i sołectw, innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez GOPS na realizację zadań w latach 2010-2012.

Tabela 26. Środki finansowe wydatkowane przez GOPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2010-2012

wielkość wydatków	2010 r.	2011 r.	2012 r.
ogółem	3 678 904	3 819 688	3 926 576
^{w tym} na świadczenia pomocy społecznej	1 194 466	1 223 947	1 390 859
^{w tym} na świadczenia rodzinne	2 484 438	2 595 741	2 535 717
na zadania własne gminy	272	175	204
na zadania zlecone gminie	2 484 166	2 595 566	2 535 513

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie.

Wysokość środków finansowych, które w latach 2010-2012 GOPS przeznaczał na pomoc mieszkańcom gminy z roku na rok rosła. Dominującą pozycję wśród nich stanowiły kwoty wydatkowane na wykonanie zadań zleconych gminie, wśród których przeważały środki przekazane na realizację świadczeń rodzinnych (w 2010 r. – 2 484 438 zł., w 2011 r. – 2 595 741 zł., a w 2012 r. – 2 535 717 zł.), przede wszystkim w postaci zasiłków rodzinnych. Kolejną znaczącą pozycję stanowiły kwoty przeznaczone na udzielanie świadczeń pomocy społecznej (w 2010 r. – 1 194 466 zł., w 2011 r. – 1 223 947 zł., a w 2012 r. – 1 390 859 zł.), głównie w formie zasiłków celowych i w naturze, usług opiekuńczych, zasiłków okresowych i posiłku.

Tabela zamieszczona poniżej przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2010-2012.

Tabela 27. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	663	607	648
liczba rodzin	346	316	351
liczba osób w rodzinach	1 306	1 246	1 376
udział liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	19,6	18,7	20,8

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie.

W latach 2010-2012 liczba osób objętych pomocą społeczną w gminie zmieniała się (z 1 306 osób w rodzinach w 2010 roku poprzez 1 246 osób w rodzinach w 2011 roku do 1 376 osób w rodzinach w 2012 roku). Zmieniał się również udział beneficjentów systemu w ogóle ludności gminy (z 19,6% w 2010 roku poprzez 18,7% w 2011 roku do 20,8% w 2012 roku).

Jako uzupełnienie powyższych danych posłużą przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w gminie w 2012 roku.

Tabela 28. Struktura wiekowa oraz aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2012 roku

wiek odbiorców	liczba osób w rodzinach	rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat według decyzji administracyjnych
0-16 lat	153	pracuje	51
17-21 lat	483	pracuje dorywczo	b. d.
22-30 lat	127	nie pracuje	b. d.
31-40 lat	124	studiuje	b. d.
41-50 lat	245	uczy się	b. d.
51-60 lat	95	na rencie	b. d.
61-70 lat	92	na emeryturze	b. d.
71 lat i więcej	57	na zasiłku dla bezrobotnych	39
		bezrobotny bez prawa do zasiłku	280
		razem	370

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie.

Z powyższych danych wynika, że wśród mieszkańców gminy objętych przez GOPS pomocą społeczną w 2012 roku największą grupę stanowili ludzie młodzi w wieku 17-21 lat (483 osoby). Znacznie mniejsze, choć spore, grupy reprezentowały osoby w wieku 41-50 lat (245 osób), 0-16 lat (153 osoby) i 22-30 lat (127 osób).

Jeśli chodzi o podział beneficjentów pomocy społecznej w gminie według aktywności zawodowej, to, opierając się na niepełnych nawet informacjach, można stwierdzić, iż zdecydowanie najliczniejszą grupę stanowiły osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku.

Na podstawie analizy przytoczonych wyżej danych, można wysnuć wniosek, iż dominującą grupą wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2012 roku były rodziny dotknięte ubóstwem, najczęściej spowodowanym przez brak zatrudnienia. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdzają dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, które za lata 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012

powód przyznania pomocy	Liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
ubóstwo	228	239	248	859	885	946
bezdomność	4	7	11	8	9	13
potrzeba ochrony macierzyństwa	42	102	108	256	627	646
bezrobocie	192	196	212	751	784	858
niepełnosprawność	126	116	104	442	428	384
długotrwała lub ciężka choroba	126	97	92	451	320	307
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	94	123	128	514	684	715
przemoc w rodzinie	10	3	7	45	19	40
alkoholizm	25	22	21	106	110	93
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	4	4	17	13	15
narkomania	2	1	2	5	3	2
zdarzenie losowe	1	0	1	2	0	1
sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie.

Analiza zamieszczonych powyżej danych uprawnia do stwierdzenia, iż w latach 2010-2012 najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie było ubóstwo. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających ze wsparcia GOPS-u z tego powodu rosła z roku na rok (z odpowiednio 228 i 859 w 2010 r. do 248 i 946 w 2012 r.). Bardzo ważną przyczyną udzielania pomocy mieszkańcom gminy było również prowadzące do ubóstwa bezrobocie. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem GOPS-u z powodu braku zatrudnienia rosła z roku na rok (z odpowiednio 192 i 751 w 2010 roku do 212 i 858 w 2012 r.), przy czym w 2012 roku nastąpił dość duży jej wzrost, na co wpływ miało pogorszenie się sytuacji na rynku pracy.

Kolejną przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie Malechowo była bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Liczba rodzin i osób w rodzinach, którym przyznano wsparcie GOPS-u z tego powodu z roku na rok była większa (z odpowiednio 94 i 514 w 2010 roku do 128 i 715 w 2012 roku). Istotną przyczynę świadczenia pomocy społecznej w gminie stanowił także problem niepełnosprawności. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem GOPS-u z tego powodu spadała (z odpowiednio 126 i 442 w 2010 roku do 104 i 384 w 2012 roku).

Inną ważną przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie była długotrwała lub ciężka choroba. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z tego powodu z roku na rok spadała (z odpowiednio 126 i 451 w 2010 roku do 92 i 307 roku).

Kolejną przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie była potrzeba ochrony macierzyństwa. Co warto podkreślić, liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem GOPS-u z tego powodu systematycznie rosła (z odpowiednio 42 i 256 w 2010 roku do 108 i 646 w 2012 roku). W znacznie mniejszym stopniu mieszkańcy gminy korzystali z pomocy społecznej z takich przyczyn, jak alkoholizm czy przemoc w rodzinie. O ile liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem GOPS-u z powodu alkoholizmu z roku na rok spadała (z odpowiednio 25 i 106 w 2010 roku do 21 i 93 w 2012 roku), to liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy z powodu przemocy w rodzinie wahała się (z odpowiednio 10 i 45 w 2010 roku poprzez 3 i 19 w 2011 roku do 7 i 40 w 2012 roku).

Powody przyznawania pomocy społecznej miały wpływ na formę wsparcia udzielanego przez GOPS mieszkańcom gminy. Szczegółowe dane w tym zakresie dotyczące lat 2010-2012 zostały zamieszczone w poniższej tabeli.

Tabela 30. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2010-2012

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
pieniężna	663	607	648	346	316	351	1 306	1 246	1 376
rzeczowa	472	477	466	252	261	207	1 167	1 064	1 026
praca socjalna	X	X	X	259	233	234	960	907	919
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	7	0	1	32	0	3
schronienie	4	7	9	4	7	9	8	9	11
usługi opiekuńcze	10	9	9	10	9	9	14	22	14
specjalistyczne usługi opiekuńcze	1	2	2	1	2				
skierowanie do domu pomocy społecznej									

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie.

Najważniejsze formy wsparcia świadczone mieszkańcom gminy w latach 2010-2012 stanowiły pomoc finansowa i rzeczowa, głównie w postaci zasiłków celowych i w naturze, zasiłków stałych, okresowych oraz posiłku. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych tymi

rodzajami wsparcia ulegała wahaniom (pomoc finansowa odpowiednio z 346 i 1 306 w 2010 r. poprzez 316 i 1.246 w 2011 r. do 351 i 1 376 w 2012 r., pomoc rzeczowa odpowiednio z 252 i 1 167 w 2010 r. poprzez 261 i 1 064 w 2011 r. do 207 i 1 026 w 2012 r.).

W latach 2010-2012 istotną formą wsparcia była również praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej (np. PCPR, organizacje pozarządowe). Bardzo ważnym narzędziem pracy socjalnej były kontrakty socjalne, których w 2010 roku zawarto 26, w roku 2011 – 39, a w roku 2012 – 35. Liczba osób objętych przez GOPS kontraktami socjalnymi spadała z roku na rok (z 115 w 2010 r. do 35 w 2012 r.). Liczba rodzin i osób w rodzinach, które korzystały ze wsparcia w postaci pracy socjalnej w latach 2010-2012 ulegała wahaniom (z odpowiednio 259 i 960 w 2010 r. poprzez 233 i 907 w 2011 r. do 234 i 919 w 2012 r.).

Istotnym rodzajem pomocy były także usługi opiekuńcze (w latach 2010-2012 przyznano je odpowiednio 14, 22 i 14 osobom, głównie starszym, niepełnosprawnym, długotrwale i ciężko chorym) oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze, z których skorzystało odpowiednio 8, 24 i 11 osób.

Osoby, które nie mogły samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych i które tym samym wymagały całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, były kierowane przez GOPS do domów pomocy społecznej. W latach 2010-2012 liczba takich osób nieznacznie wzrosła i wyniosła odpowiednio 1, 1 i 3.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizował także wiele innych, poza wyżej wymienionymi formami wsparcia, inicjatyw na rzecz mieszkańców gminy.

W ramach programu „Dostarczanie żywności dla najuboższej ludności Unii Europejskiej 2012” GOPS zawarł umowę z Fundacją „Odnowa Wsi” w Malechowie na przekazywanie artykułów spożywczych najuboższym osobom z terenu gminy. Żywność była przekazywana nieodpłatnie osobom spełniającym kryteria określone w artykule 5 i 7 ustawy o pomocy społecznej, dodatkowo zastosowano kryterium dochodowe. Pomocą objęto 1000 osób .

W 2012 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizował piątą edycję projektu systemowego „Szansa na rozwój” współfinansowanego z Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w partnerstwie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie. Kwota przeznaczona na realizację projektu wyniosła 174 616 zł., w tym wkład własny wyniósł 17 461,60 zł. W wyniku przeprowadzonej rekrutacji do projektu

zakwalifikowano 17 osób, w tym 2 niepełnosprawne. W pierwszym etapie beneficjenci brali udział w zajęciach z psychologiem, które miały na celu podniesienie kompetencji życiowych, zmianę własnych postaw, nabycie nowych oraz rozwinięcie posiadanych umiejętności interpersonalnych, pozwalających na lepsze funkcjonowanie społeczne.

Kolejnym etapem były warsztaty z zakresu doradztwa zawodowego. Ich głównym założeniem było określenie zainteresowań i predyspozycji zawodowych, wyposażenie beneficjentów w umiejętności formułowania dokumentów aplikacyjnych oraz efektywnego prezentowania się podczas rozmowy kwalifikacyjnej. Warsztaty zakończyły się wyznaczeniem indywidualnej ścieżki zawodowej.

Wszyscy beneficjenci uczestniczyli w zajęciach z dziedziny edukacji psychospołecznej, w ramach których nabyli kompetencji w zakresie niwelowania deficytów uniemożliwiających przeciwstawienie się bezradności i wykluczeniu społecznemu.

Zorganizowano dla nich także kursy wikliniarstwa i bukiciarstwa, kursy prawa jazdy kategorii B oraz naukę obsługi komputera. W ramach działań o charakterze środowiskowym, beneficjenci uczestniczyli wraz z rodzinami w pikniku integracyjnym.

W trakcie realizacji projektu czworo uczestników podjęło zatrudnienie, tym samym został osiągnięty główny cel programu, którym jest poprawa sytuacji społeczno-zawodowej. Na zakończenie projektu zorganizowane zostały warsztaty udanego życia, których zadaniem było podniesienie kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych. Zajęcia przewidywały m.in. gospodarowanie budżetem domowym oraz sposoby radzenia sobie ze stresem.

Działania zrealizowane w ramach projektu „Szansa na rozwój” miały na celu przede wszystkim podniesienie kompetencji życiowych i umiejętności zawodowych umożliwiających powrót do życia społecznego, w tym wejście lub powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową.

Poza aktywnością przy realizacji programów i projektów, pracownicy socjalni wykonywali pracę świadczoną na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. W 2012 roku były to głównie wywiady, ale także inne działania:

1. Ogólna liczba przeprowadzonych wywiadów – 880, w tym
  - wywiad podstawowy - 171
  - wywiad aktualizacyjny - 653
  - wywiad alimentacyjny – 56
2. Wypełnienie wniosków dot. Pomocy kombatanom – 3
3. Niebieska Karta – 4

4. Kontrakty socjalne – 42
5. Dodatkowe wizyty w środowisku – 459
6. Interwencje kryzysowe – 2
7. Współpraca z instytucjami – 143
8. Poradnictwo – 651, w tym
  - skierowanie do specjalistów – 101
9. Pomoc w pisaniu pism urzędowych – 37
10. Inne – 175

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, w ramach realizowanych zadań, przyznawał także świadczenia rodzinne, do których należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 31. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
wielkość wydatków na świadczenia rodzinne	2 110 646 zł.	2 182 583 zł.	2 086 096 zł.

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie

Tabela 32. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w roku 2012

Świadczenia rodzinne przyznane w 2012 roku			
Rodzaj świadczenia	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba przyznanych świadczeń	Wartość przyznanych świadczeń w zł.
zasiłek rodzinny	390	8 158	717 147
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	27	28	28 000
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	27	176	67 400
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	28	282	49 860
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0	0
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	104	1 687	134 960
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	38	424	32 860

dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	277	501	50 100
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	129	992	56 480
zasiłek pielęgnacyjny	187	2 092	320 076
świadczenie pielęgnacyjne	102	1 111	573 213
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	55	56	56 000
liczba świadczeń rodzinnych ogółem	1 358	15 507	2 086 096

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie.

W latach 2010-2012 wysokość wydatków przeznaczonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej na realizację świadczeń rodzinnych ulegała wahaniom, przy czym w 2012 roku była wyraźnie mniejsza niż w latach poprzednich (z 2 110 646 zł w 2010 r. poprzez 2 182 583 zł. w 2011 r. do 2 086 096 zł w 2012 r.).

W 2012 roku GOPS najczęściej wypłacał zasiłek rodzinny (8 158 świadczeń), który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Istotne formy wsparcia stanowiły również: zasiłek pielęgnacyjny (2 092 świadczenia), dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej (1 687 świadczeń), świadczenie pielęgnacyjne (1 111 świadczeń), dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (992 świadczenia), dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego (501 świadczeń) oraz dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego (424 świadczenia).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej opłacał także w latach 2010-2012 swoim beneficjentom składki na ubezpieczenie zdrowotne. W 2010 roku opłacono je 23 osobom na kwotę 7 763 zł., w 2011 roku 25 osobom na kwotę 7 953 zł., w 2012 roku 25 osobom na kwotę 9 182 zł.

GOPS opłacał także składki na ubezpieczenie zdrowotne za niektóre osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne. Łączne składki od świadczeń rodzinnych w latach 2010-2012 wyniosły odpowiednio: 7 441 zł., 16 754 zł. i 20 452 zł.

Kolejną formą wsparcia udzielaną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej mieszkańcom gminy w latach 2010-2012 były świadczenia alimentacyjne. Ta pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 33. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie alimentacyjne	1 611	1 509	1 358
liczba przyznanych świadczeń alimentacyjnych	947	930	891
wielkość wydatków na świadczenia alimentacyjne w zł.	276 031	278 340	302 210

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie.

W latach 2010-2012 liczba mieszkańców gminy, którym GOPS przyznał świadczenie alimentacyjne zmniejszała się z roku na rok (z 1 611 w 2010 r. do 1 358 w 2012r.), liczba wypłaconych świadczeń również była coraz mniejsza (z 947 w 2010 r. do 891 w 2012 r.). Zwiększała się natomiast wysokość kwot wydatkowanych na ten cel (z 276 031 zł. w 2010 r. do 302 210 zł. w 2012 r.).

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Do tych, które obok Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonują w gminie Malechowo, należą: 10 świetlic środowiskowych prowadzonych przez TPD Koszalin, Stowarzyszenie „Odnowa wsi”, OSP oraz 7 rodzin zastępczych, w tym 2 pełniące obowiązki pogotowia rodzinnego. Poniżej zamieszczone karty zasobów przedstawiają informację na temat tych jednostek.

Nazwa jednostki

TPD Koszalin

Podmiot prowadzący jednostkę:

Organizacja pozarządowa

Zakres oferowanych usług:

Prowadzenie 10 świetlic środowiskowych

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2012 roku:

Dzieci przedszkolne, szkolne, młodzież – około 20 osób w jednej świetlicy

Propozycje w zakresie rozwoju jednostki (potrzeby):

Zwiększenie ilości świetlic w gminie

Nazwa jednostki

Stowarzyszenie „Odnowa wsi” w Malechowie

Podmiot prowadzący jednostkę:

Organizacja pozarządowa

Zakres oferowanych usług:

- wspieranie młodzieży i dzieci
- opieka wychowawcza i społeczna
- działalność rozrywkowa
- działalność związana ze sportem
- działalność rekreacyjna

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2012 roku:

Dzieci, młodzież, mieszkańcy gminy

Propozycje w zakresie rozwoju jednostki (potrzeby):

- założenie na terenie gminy szkoły ponadgimnazjalnej
- prowadzenie działalności integracyjnej

Nazwa jednostki

OSP Malechowo, Pękanino, Karwice, Sulechowo, Ostrowiec

Podmiot prowadzący jednostkę:

Gmina Malechowo

Zakres oferowanych usług:

- akcje ratownicze
- rozpoznawanie zagrożeń
- wspieranie postaw ekologicznych
- propagowanie sportu
- wspomaganie rozwoju społeczności lokalnej

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2012 roku:

Mieszkańcy gminy

Propozycje w zakresie rozwoju jednostki (potrzeby):

Rozwój działań lokalnych

Mieszkańcy gminy korzystają również ze wsparcia funkcjonujących w Sławnie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, które jako jednostki powiatowe obejmują zasięgiem działania wszystkie gminy wchodzące w skład powiatu

W 2012 roku sławieńska Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna udzieliła wsparcia 128 dzieciom i młodzieży z gminy Malechowo, w tym badaniami psychologicznymi objęto 85 osób, badaniami pedagogicznymi 69 osób, badaniami logopedycznymi 30 osób, opieką

Poradni 2 osoby. Ponadto specjaliści Poradni wydali 20 orzeczeń i 42 opinie dotyczące dzieci i młodzieży z gminy.

Wybrane dane dotyczące działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w odniesieniu do ludności gminy w latach 2010-2012 przedstawia natomiast poniższa tabela.

Tabela 34. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0	2	7
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	3	3
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	10	3	7
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	2	0
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	9	19	11
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	2	4	4
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	4	2	3
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	2	1	1

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie.

W latach 2010-2012 liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych zmieniała się (z 10 w 2010 r. poprzez 3 w 2011 r. do 7 w 2012 r.). Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych także ulegała wahaniom (z 9 w 2010 r. poprzez 19 w 2011 r. do 11 w 2012 r.), podobnie jak liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy (odpowiednio 4, 2 i 3).

Jeśli chodzi o pobyt dzieci z gminy w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, ich liczba w latach 2010-2012 nieznacznie się zwiększała (z 2 w 2010 r. do 4 w 2012 r.). W analizowanym okresie 2 dzieci zostało umieszczonych w tego typu placówce, miało to miejsce w 2011 roku. W uzupełnieniu powyższych danych warto dodać, iż w latach 2010-2012 roku usamodzielniono odpowiednio 4, 1 i 1 dzieci pochodzących z gminy wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie działa Ośrodek Interwencji Kryzysowej, który prowadzi poradnictwo specjalistyczne, oferuje pomoc pedagoga, psychologa i pracownika socjalnego, zapewnia wsparcie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, oraz osobom pełnoletnim opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego lub rodziny zastępcze, które są uprawnione do pomocy na usamodzielnienie i znajdują się w sytuacji kryzysowej.

W 2012 roku mieszkańcy gminy Malechowo korzystali również z oferty jednostek wsparcia działających poza gminą. Wykaz tych jednostek wraz z informacją na temat mieszkańców gminy objętych przez nie wsparciem przedstawia poniższa tabela.

Tabela 35. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2012 roku

nazwa instytucji	kategoria klienta oraz liczba osób z gminy objętych wsparciem w 2012 r.
Fundacja „Jaś i Małgosia” z Łodzi	40 osób niepełnosprawnych
Warsztaty Terapii Zajęciowej w Sławnie	10 osób niepełnosprawnych (młodzież)
Stowarzyszenie Bank Żywności w Nowych Bielicach	1000 osób będących w trudnej sytuacji materialnej

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie.

17. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności, są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu.

Pełna analiza sytuacji osób niepełnosprawnych, ich liczebności i charakterystyki jest możliwa jedynie w oparciu o dane narodowych spisów powszechnych. Z uwagi na to, że ostatni opublikowany spis został przeprowadzony w 2002 roku, na potrzeby niniejszego opracowania wykorzystano dane z tego właśnie badania.

W 2002 roku w gminie Malechowo mieszkały 893 osoby niepełnosprawne (435 mężczyzn i 458 kobiet), w tym 697 osób niepełnosprawnych prawnie i 196 osób niepełnosprawnych tylko biologicznie. Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogólnej liczbie ludności gminy wynosił 13,5%.

Poniższe tabele przedstawiają strukturę wiekową osób niepełnosprawnych w gminie oraz ich podział według poziomu wykształcenia i aktywności ekonomicznej.

Tabela 36. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

ekonomiczna grupa wieku	liczba osób	udział w ogóle osób niepełnosprawnych	udział w ogóle ludności w danej ekonomicznej grupie wieku
osoby w wieku przedprodukcyjnym	102	11,4	5,6
osoby w wieku produkcyjnym	480	53,7	12,0
osoby wieku poprodukcyjnym	311	34,8	37,4

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

W 2002 roku 480 osób niepełnosprawnych w gminie było w wieku produkcyjnym, co stanowiło ponad połowę ogólnej liczby wszystkich osób niepełnosprawnych w gminie. Stanowiły one 12% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku.

Liczną grupę reprezentowały osoby niepełnosprawne w wieku poprodukcyjnym (311 osób), których odsetek wśród osób starszych w gminie wynosił ponad 37%.

Tabela 37. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

poziom wykształcenia	liczba osób	udział w ogóle niepełnosprawnych w wieku 13 lat i więcej
wyższe	16	1,7
policealne	5	0,5
średnie	96	10,7
zasadnicze zawodowe	174	19,4
podstawowe ukończone	399	44,6
podstawowe nieukończone	143	16,0
nieustalony	19	2,1

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Trudna sytuacja osób niepełnosprawnych na rynku pracy jest w dużej mierze spowodowana niskim poziomem wykształcenia.

W 2002 roku najliczniejszą grupę wśród osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (399 osób) i zasadniczym zawodowym (174 osoby). Ich udział w ogóle osób niepełnosprawnych wynosił odpowiednio 44,6% i 19,4%.

Tabela 38. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób	udział w ogóle niepełnosprawnych
aktywni zawodowo pracujący	141	15,7
aktywni zawodowo bezrobotni	34	3,8
bierni zawodowo	713	79,8
nieustalony status na rynku pracy	5	0,5

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Na sytuację osób niepełnosprawnych w znacznym stopniu wpływa ich integracja społeczna przez pracę. Stanowi ona jednak bardzo wymagające i trudne do realizacji zadanie.

W 2002 roku zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie była bierna zawodowo (713 osób). Ich udział w ogóle osób niepełnosprawnych wynosił aż 79,8%. Aktywnych zawodowo było 175 osób dotkniętych niepełnosprawnością. Wśród nich dominowały osoby posiadające zatrudnienie (141 osób).

18. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Do przyczyn popadania w alkoholizm można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia, natomiast narkomanii sprzyjają powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często są traktowane jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz poszukiwanie nowych wrażeń i doznań.

Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych, z powodu ich nadużywania, problemem przemocy w rodzinie jest trudna do ustalenia. Dane szacunkowe

przedstawione w tym zakresie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawiera poniższa tabela.

Tabela 39. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

By skutecznie przeciwdziałać problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminować ich niekorzystny wpływ na społeczeństwo, konieczne jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i ich rozwiązywaniem oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych. Na szczeblu gminnym działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie Malechowo w latach 2010-2012.

Tabela 40. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2010-2012

wielkość wydatków	2010 r.	2011 r.	2012 r.
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	94 857,60 zł.	99 898,89 zł.	201 781,25 zł.
na przeciwdziałanie narkomanii	1 000,00 zł.	1 000,00 zł.	2 000,00 zł.
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	0	0	1 000,00 zł.
razem	95 857,60 zł.	100 898,89 zł.	204 781,25 zł.

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Malechowie.

Wysokość kwot wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w latach 2010-2012 rosła z roku na rok (z 95 857,60 zł. w 2010 roku do 204 781,25 zł. w 2012 roku). Warto zwrócić uwagę, iż w 2012 roku kwoty te były zdecydowanie wyższe niż w latach poprzednich.

Jak wspomniano powyżej, ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności Komisji w gminie Malechowo oraz lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 41. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKRPA w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie	38	36	33
liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	0	0	0
liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	28	4	7
liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	28	4	7
liczba negatywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	108	42	28
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	1	0	0
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	0	1	5
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKRPA skierowała na terapię	0	1	5
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	0	1	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Malechowie.

W latach 2010-2012 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie zmniejszała się z roku na rok (z 38 w 2010 r. do 33 w 2012 r.; limit punktów uchwalony przez Radę Gminy wynosił na koniec 2012 r. 60). GKRPA nie przeprowadzała w analizowanym okresie ich kontroli, nie wydano także negatywnych opinii w sprawie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

i pozytywnych opinii w tych sprawach wyniosła odpowiednio 28, 4 i 7; liczba obowiązujących zezwoleń na koniec 2012 r. wynosiła 87.

W ramach podejmowanych działań GKRPA przeprowadzała również rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu. W latach 2010-2012 liczba osób nimi objętych spadała z roku na rok (ze 108 w 2010 r. do 28 w 2012 r.). GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 1 osoby w 2010 roku.

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w latach 2011 i 2012 GKRPA kontaktowała się z osobami dotkniętymi tym problemem (1 i 5 osób) i tyle samo osób w tych latach skierowała na terapię, wobec 1 osoby w 2011 roku złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, istotną funkcję w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w gminie pełnią inne jednostki i grupy wsparcia. Jest to Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie i środowiskowe ogniska wychowawcze (w liczbie 10). Do placówek tych uczęszcza łącznie około 200 dzieci i młodzieży, głównie z rodzin ubogich, niewydolnych wychowawczo i zagrożonych alkoholizmem i przemocą. Ogniska realizują bogatą ofertę zajęć, opartą na programach zawierających zadania opiekuńczo-wychowawcze, korekcyjne i terapeutyczne, organizują imprezy okolicznościowe i zajęcia pozalekcyjne, a także półkolonie letnie i zimowe oraz wycieczki krajoznawcze i wyjazdy plenerowe. Wychowawcy współpracują również z rodzicami swoich podopiecznych, organizując systematyczne prelekcje i wykłady w ramach realizowanych programów profilaktycznych.

Ważną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie pełni Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień, w którym pracuje konsultant do spraw uzależnień oraz prawnik. Najważniejsze zadania tej placówki to:

- motywowanie do psychoterapii i leczenia specjalistycznego
- motywowanie osób pijących ryzykownie do zmiany szkodliwego sposobu picia
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym
- rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej
- inicjowanie interwencji przypadku diagnozy przemocy domowej
- gromadzenie danych na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji służb
- współpraca z placówkami leczenia odwykowego
- podejmowanie prób rozwiązania/łagodzenia konfliktów rodzinnych

- informowanie o istocie choroby alkoholowej i możliwości leczenia
- rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych
- poradnictwo prawne.

W 2012 roku Punkt Konsultacyjny przyjął ogółem 283 osoby.

Pomoc osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie świadczy również Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W latach 2010-2012 była ona udzielana rodzinom i osobom w rodzinach, które zmagaly się z alkoholizmem i przemocą domową. O ile liczba beneficjentów korzystających ze wsparcia GOPS-u w związku z alkoholizmem spadała z roku na rok (liczba rodzin: z 25 w 2010 r. do 21 w 2012 r., liczba osób w rodzinach: z 106 w 2010 r. do 93 w 2012 r.), o tyle liczba osób objętych pomocą z powodu przemocy w rodzinie ulegała wahaniom (liczba rodzin: z 10 w 2010 r. poprzez 3 w 2011 r. do 7 w 2012 r., liczba osób w rodzinach z 45 w 2010 r. poprzez 19 w 2011 r. do 40 w 2012 r.).

W ramach przeciwdziałania narkomanii i alkoholizmowi, które należy do zadań własnych gminy prowadzone są szeroko zakrojone działania profilaktyczne kierowane przede wszystkim do dzieci i młodzieży. Warto tu wymienić zajęcia socjoterapeutyczne w szkołach i świetlicach środowiskowych, spektakle teatralne, warsztaty pt. „Młodzież wolna od uzależnień”, kampania edukacyjna „Pozory mylą, dowód nie”, warsztaty dla nauczycieli „Budowanie strategii pracy z dzieckiem z zaburzeniami zachowania”, konferencja dla rodziców i nauczycieli „Współpraca z rodzicami w zakresie pomocy dziecku z zaburzeniami zachowania”, rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych „Młodzi a alkohol”.

19. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Wszechstronne, rzetelne postępowanie diagnostyczne winno opierać się na badaniach, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. Na potrzeby przygotowywanej w ramach tego opracowania diagnozy problemów społecznych gminy Malechowo badania takie zostały przeprowadzone przy zastosowaniu ankiety rozesłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. wójta, sołtysów, radnych, kierowników referatów Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych,

kościół) oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 51 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie.

Atuty gminy

Przedstawiciele środowiska lokalnego zapytano na wstępie o największe atuty gminy. Respondenci, odnosząc się do tego pytania, zwrócili szczególną uwagę na dobre położenie geograficzne i komunikacyjne gminy, w nieznaczącej odległości wybrzeża Bałtyku, przy drodze krajowej nr 6 Szczecin-Gdańsk. Duże znaczenie przywiązywali również do walorów krajobrazowych gminy, leżącej wśród lasów w pradolinie rzeki Grabowa, doceniali sprzyjającą rozwojowi turystyki i agroturystyki atrakcyjność nieskażonego otoczenia przyrodniczego oraz ekologiczne rolnictwo.

Mieszkańcy gminy Malechowo podkreślali także sprawną administrację lokalną oraz bogatą sieć placówek i obiektów oświatowo-wychowawczych, efektywnie działającą pomoc społeczną, szczególnie w odniesieniu do najuboższych rodzin i dzieci z nich pochodzących. Doceniono także umiejętne wykorzystanie środków pochodzących z funduszy europejskich oraz dbałość o środowisko naturalne.

Część ankietowanych nie potrafiła wskazać żadnych atutów swojej gminy.

Słabe strony gminy

Udzielając odpowiedzi na kolejne pytanie, respondenci wskazywali słabe strony gminy. Zdecydowanie najczęściej wymienianą słabością był zły stan techniczny dróg lokalnych oraz braki w połączeniach w ramach miejscowej komunikacji.

Wielu ankietowanych uznało, że bardzo ważnym problemem gminy jest wysokie bezrobocie, brak działań sprzyjających tworzeniu nowych miejsc i zakładów pracy i zbyt małe zaangażowanie służb społecznych w ramach aktywizacji osób pozostających bez zatrudnienia.

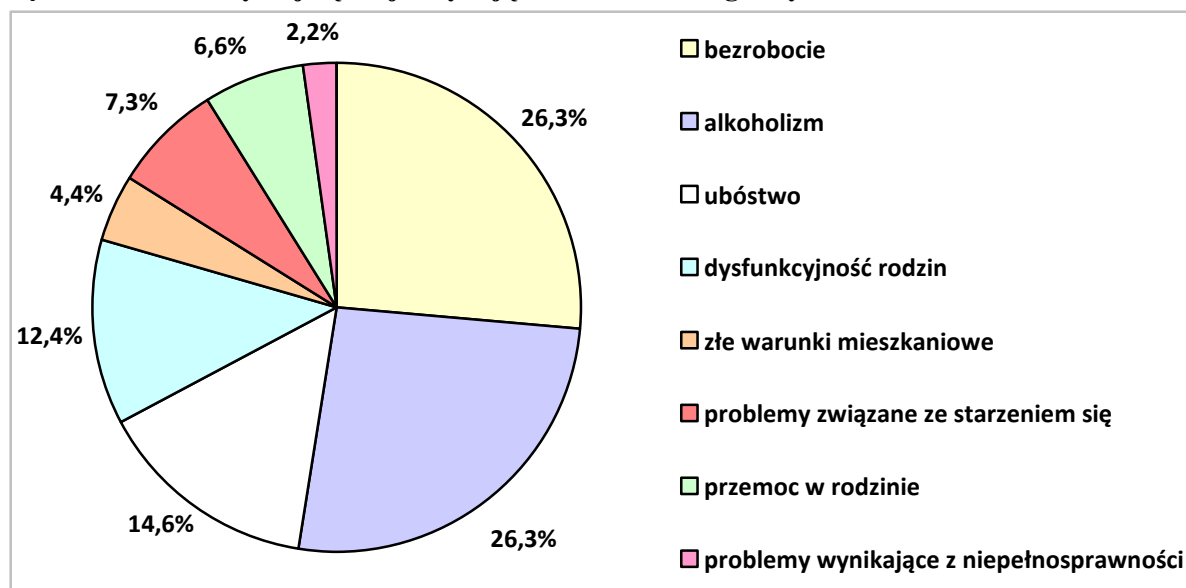
Zdaniem badanych w gminie szczególnie dają się we znaki także deficyty w infrastrukturze kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, najbardziej widoczne w przypadku imprez i wydarzeń kulturalnych oraz ścieżek i tras pieszych i rowerowych.

Za ważne problemy respondenci uznali również brak w gminie mieszkań socjalnych oraz zbyt mały budżet gminy.

Część ankietowanych negatywnie oceniła pracę lokalnych urzędników i przedstawicieli władz zarzucając im brak wizji rozwoju gminy oraz działanie bez konsultacji społecznych. Niektórzy nie byli w stanie wymienić żadnych słabych stron gminy.

Następne pytanie dotyczyło problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły odpowiedzi w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

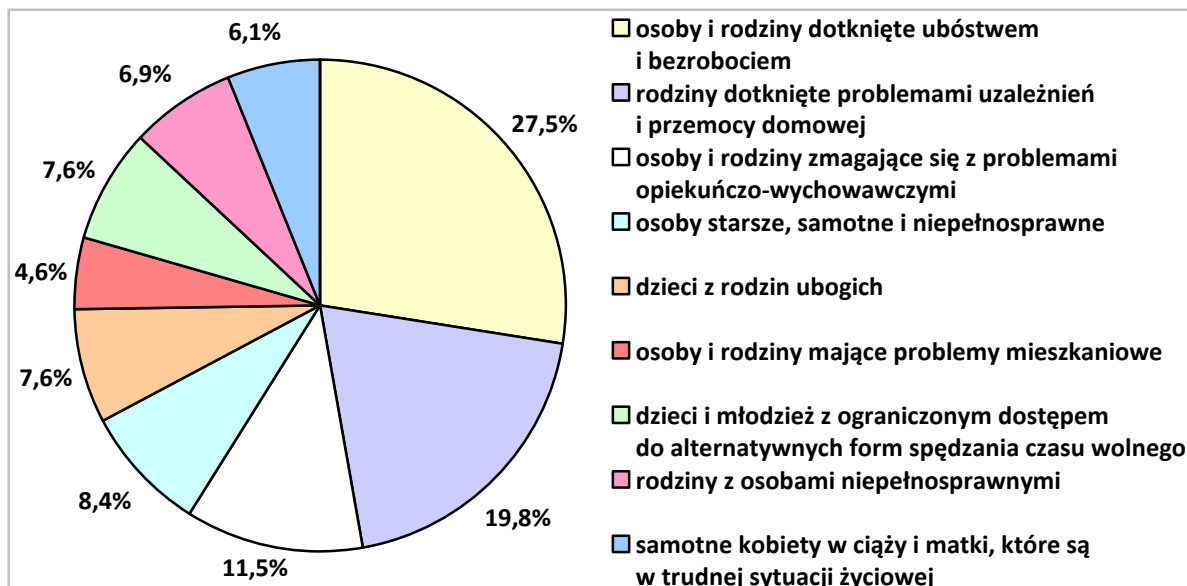

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Respondenci uznali, że do problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, należą bezrobocie (26,3%) i alkoholizm (26,3%). Szczególną uwagę zwrócili również na ubóstwo (14,6%), dysfunkcyjność rodzin, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaniedbanie dzieci i rozpad więzi rodzinnych (12,4%), problemy związane ze starzeniem się (7,3%). W dalszej kolejności wymienili m.in. przemoc w rodzinie (6,6%), złe warunki mieszkaniowe (4,4%) oraz problemy wynikające z niepełnosprawności (2,2%).

W kolejnym pytaniu ankietowanych poproszono o wskazanie kategorii osób i grup, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych występujących w gminie. Odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w gminie

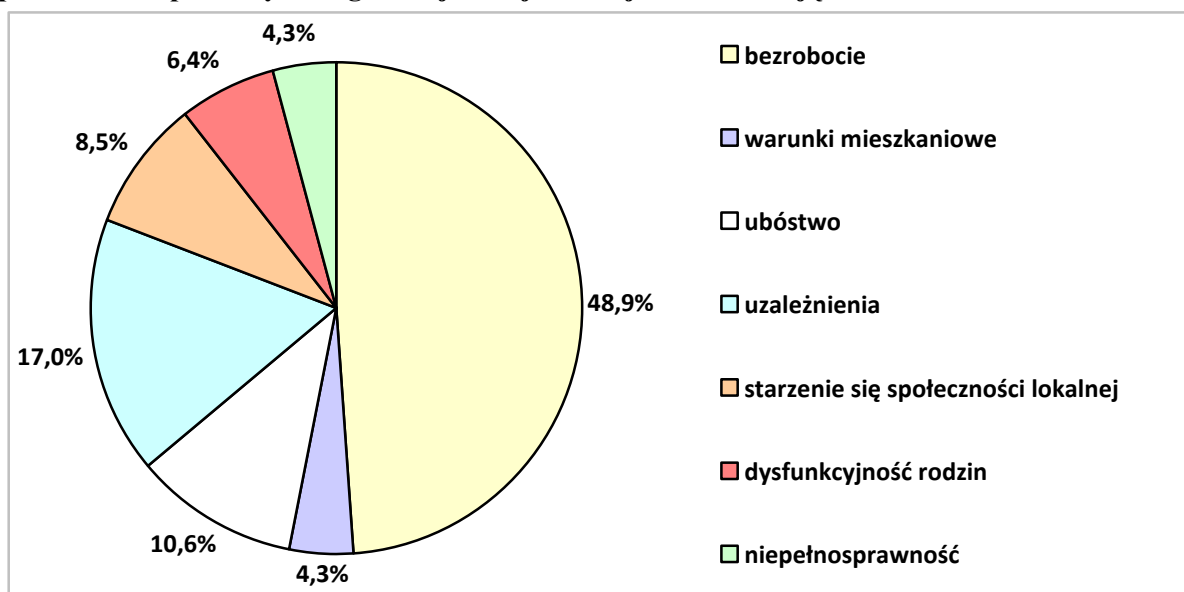
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdaniem większości respondentów (27,5%), grupą, która najbardziej odczuwa skutki problemów społecznych w gminie, są osoby i rodziny dotknięte ubóstwem i bezrobociem. Wielu ankietowanych wskazało na osoby i rodziny zmagające się z problemami uzależnień i przemocy w rodzinie (19,8%), opiekuńczo-wychowawczymi (11,5%) oraz osoby starsze, samotne i niepełnosprawne (8,4%).

Według badanych z następstwami problemów społecznych w gminie zmagają się także m.in. dzieci z rodzin ubogich (7,6%), dzieci i młodzież z ograniczonym dostępem do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (7,6%), rodziny z osobami niepełnosprawnymi (6,9%), samotne kobiety w ciąży i matki, które są w trudnej sytuacji życiowej (6,1%) oraz osoby i rodziny mające problemy mieszkaniowe (4,6%).

Odpowiadając na następane pytanie, badani mieli za zadanie wskazać obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niewystarczająca. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdaniem ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najmniej zadowolająca w takich obszarach, jak: bezrobocie (48,9%) oraz uzależnienia (17,0%), starzenie się społeczności lokalnej (8,5%), dysfunkcyjność rodzin (6,4%), niepełnosprawność i warunki mieszkaniowe (po 4,3%).

Co zrobić, by poprawić sytuację osób i rodzin w gminie?

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Odpowiadając na nie, ankietowani szczególnie nacisk położyli na przeciwdziałanie bezrobociu oraz objęcie opieką i aktywizacją osób pozostających bez pracy i ich rodzin. Podkreślali konieczność zapewnienia wsparcia osobom starszym i niepełnosprawnym. Za równie istotne uznali podjęcie kroków w celu zwiększenia dostępu mieszkańców gminy do pomocy psychologicznej i prawnej, specjalistycznych usług medycznych oraz zakresu pomocy społecznej. Co do wsparcia udzielanego przez GOPS zastrzeżli jednak, że świadczoną pomoc należałoby poddać kontroli co do zasadności

jej przyznawania i efektywności jej wykorzystania, a zasadniczą rolę w jej ramach powinna odgrywać praca socjalna.

Do ważnych działań, które wymagają podjęcia w gminie, respondenci zaliczyli także przedsięwzięcia służące zmniejszeniu skali problemu uzależnień. Wśród nich uwypatnili te, które wiążą się z profilaktyką oraz zwiększeniem dostępności terapii.

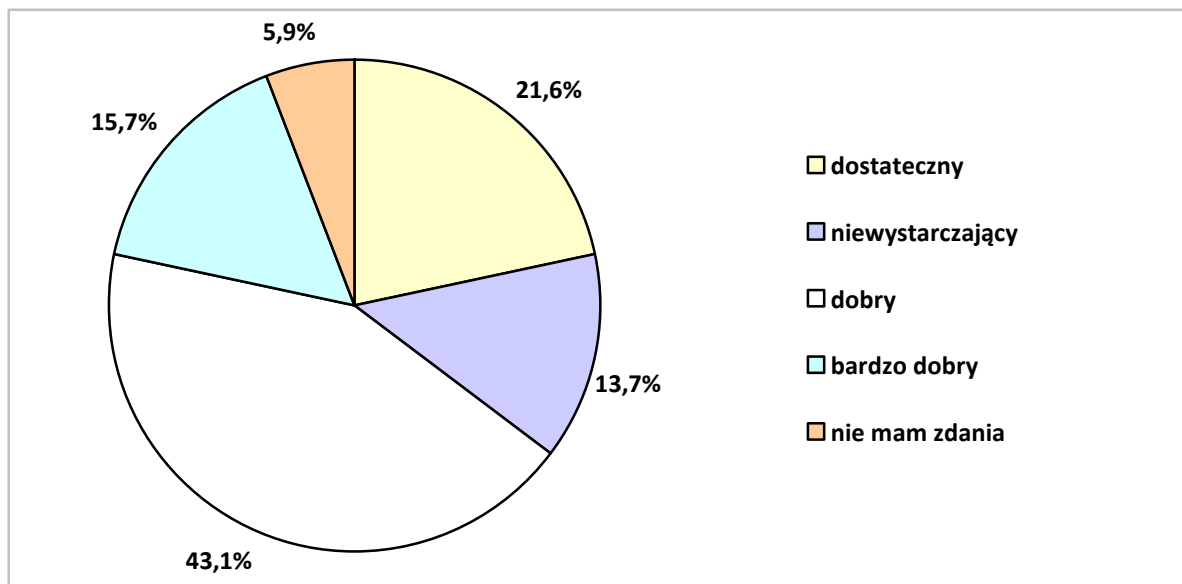
Zwracano także uwagę na konieczność zapewnienia alternatywnych form spędzania wolnego czasu dzieciom i młodzieży, w tym utworzenia placówek kultury i obiektów sportowych.

Podmioty mogące przyczynić się do zniwelowania problemów społecznych w gminie

W ankiecie poproszono również respondentów, by zidentyfikowali także instytucje i organizacje działające w gminie bądź obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych. W pierwszej kolejności zaliczyli do nich: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy oraz Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Ważną rolę do odegrania przypisali również Policji, Straży Gminnej i placówkom oświatowym. Zwrócili także uwagę na jednostki ochrony zdrowia, parafie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, grupy samopomocowe oraz świetlice środowiskowe, kluby sportowe i TPD.

W trakcie badań ankietowych poruszono także kwestie dostępności w gminie placówek służby zdrowia, oświatowo-wychowawczych, kulturalnych oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych. Jednocześnie poproszono badanych o wskazanie deficytów w powyższym zakresie. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

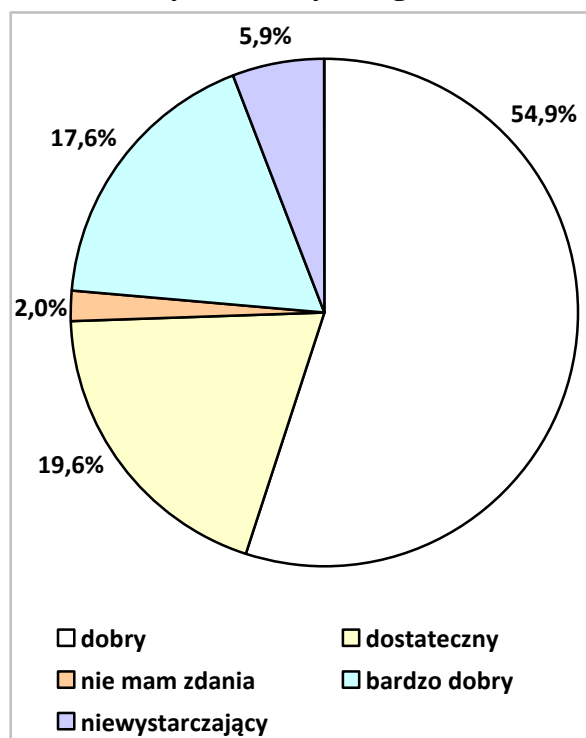
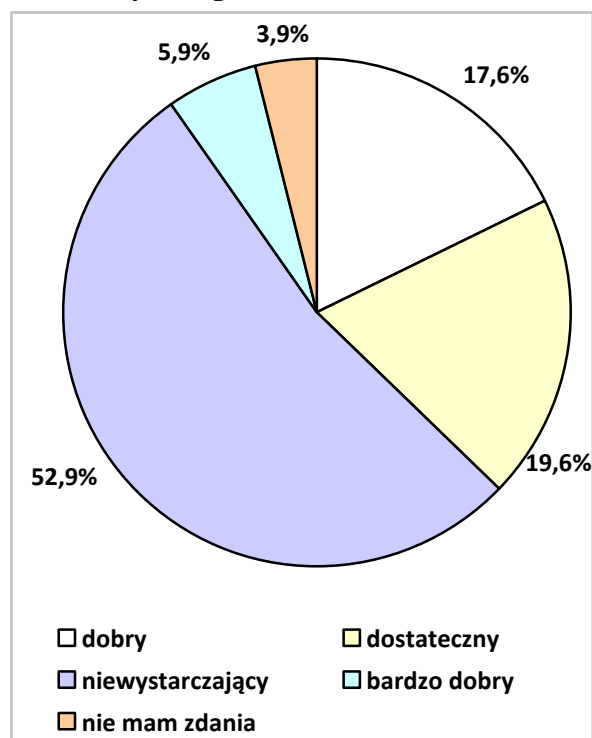
Wykres 4. Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość respondentów pozytywnie oceniła dostępność placówek służby zdrowia w gminie. 21,6% z nich uznało ją za dostateczną, 43,1% za dobrą, a 15,7% za bardzo dobrą. 13,7% badanych stwierdziło, że jest ona niewystarczająca. 5,9% badanych nie miało w tej sprawie zdania.

Do lekarzy, których w gminie brakuje bądź do których trudno się dostać, ankietowani zaliczali najczęściej: kardiologa, okulistę, pediatrę, dermatologa, neurologa, ortopedę, gastrologa, urologa, reumatologa, chirurga, alergologa, endokrynologa, laryngologa i stomatologa.

Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?**Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?**

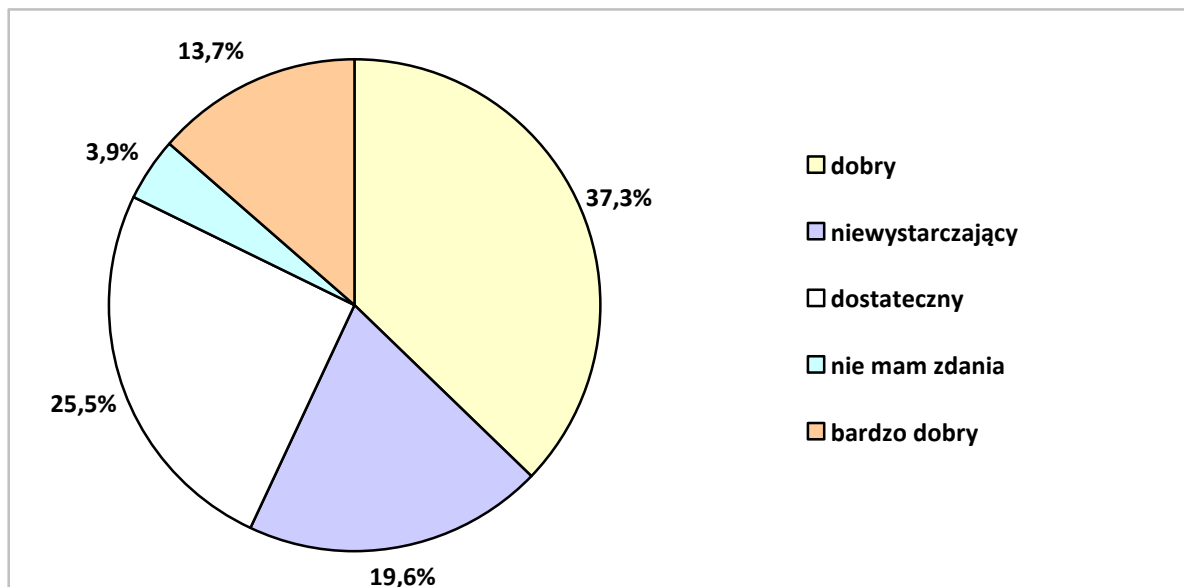
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Największy odsetek respondentów (54,9%) stwierdził, że dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie jest dobry. Za dostateczny uznało go 19,6%, a za bardzo dobry 17,6% badanych. Negatywnie dostępność placówek oświatowo-wychowawczych w gminie oceniło 5,9% ankietowanych. Zdania w tej sprawie nie miało 2,0% respondentów.

Większość ankietowanych (blisko 59%) negatywnie oceniła dostęp do placówek kulturalnych w gminie. Za dostateczny uznało go 19,6%, za dobry 17,6%, a za bardzo dobry 5,9% respondentów. 3,9% badanych nie miało w tej sprawie zdania.

Wskazując placówki oświatowo-wychowawcze oraz kulturalne, których w gminie brakuje bądź do których dostęp jest ograniczony, badani wymieniali najczęściej dom kultury, klubokawiarnie i świetlice wiejskie, dużo rzadziej natomiast żłobek, kino i bibliotekę oraz placówki specjalne.

Wykres 7. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?

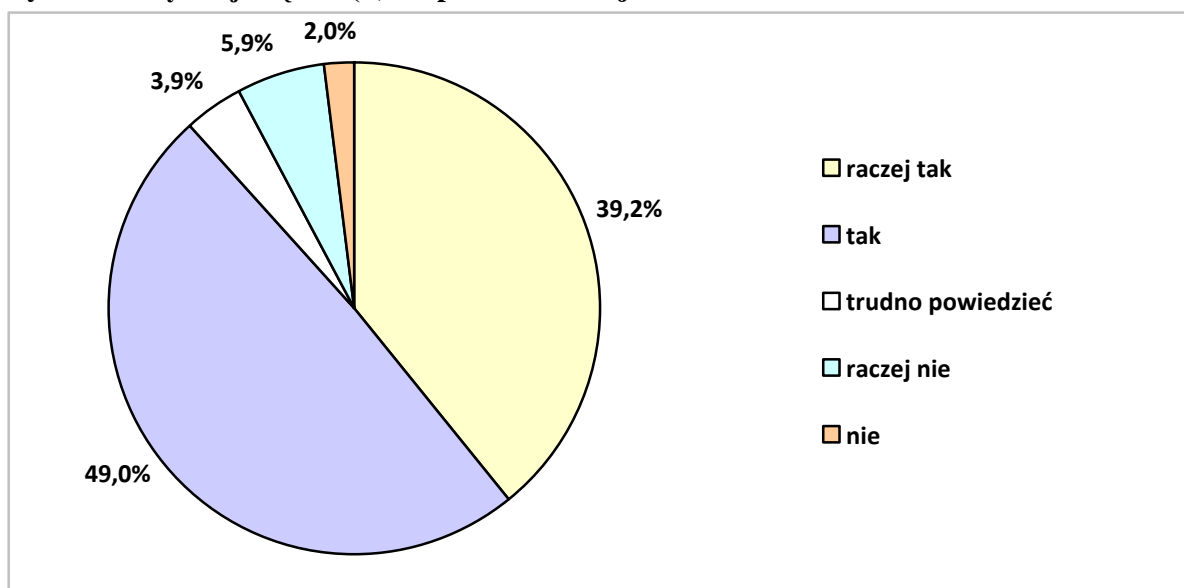
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

37,3% respondentów dobrze oceniło dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie, a 25,5% przyznało, że jest on dostateczny. Blisko 20% badanych uznało, że jest on niewystarczający, a bardzo dobrą opinię w tej sprawie przedstawiło 13,7% ankietowanych. Jednocześnie zdania na ten temat nie miało 3,9% respondentów.

W przypadku infrastruktury sportowo-rekreacyjnej badani najczęściej wymieniali niedostatek takich obiektów, jak: basen, boiska, hale sportowe i place zabaw.

Przedstawiciele środowiska lokalnego poproszono również o wyrażenie opinii na temat stanu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8. Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (w sumie 88,2%) stwierdziła, że czuje się raczej bezpiecznie lub bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmienną opinię wyraziło łącznie 7,9% badanych. Jednocześnie zdania w tej sprawie nie miało 3,9% respondentów.

20. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

W 2012 roku w gminie Malechowo funkcjonowało 14 organizacji pozarządowych. Samorząd gminy, w oparciu o akt prawa miejscowego (Program współpracy z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego), podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych gminy, wsparcia lokalnego organizacji oraz doradztwa i konsultacji. Poniższa tabela przedstawia dane na temat sektora pozarządowego funkcjonującego w gminie.

Tabela 42. Organizacje pozarządowe w gminie w 2012 roku

lp.	nazwa organizacji	Adres
1.	Klub Sportowy „Arkadia”	76-142 Malechowo 33
2.	Uczniowski Klub Sportowy „Eco”	SP Niemica 31, 76-142 Malechowo
3.	Uczniowski Klub Sportowy	Grabowa, SP Lejkowo 11 76-142 Malechowo
4.	Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci Malechowa „Jelonek”	76-142 Malechowo 36 A
5.	Stowarzyszenie „Odnowa wsi”	76-142 Malechowo 65
6.	Stowarzyszenie „Miłośników Pradoliny Grabowej”	Paproty 8 76-142 Malechowo
7.	Stowarzyszenie Zespołu Ludowego „Ostrowianie”	76-129 Ostrowiec 88/2
8.	Stowarzyszenie Rozwoju SOSW i Wsi Podgórk „Razem w Przyszłość”	Podgórk 30, Ostrowiec 88/2
9.	Stowarzyszenie Klub Orliki	Sulechowo 1 76-142 Malechowo
10.	OSP Malechowo	Malechowo 48 A
11.	OSP Ostrowiec	76-129 Ostrowiec

12.	OSP Pękanino	Pękanino 7 76-142 Malechowo
13.	OSP Sulechowo	Sulechowo
14.	OSP Karwice	Karwice 76-142 Malechowo

Dane Gminy Malechowo.

W 2012 roku w gminie Malechowo były 3 parafie Kościoła Rzymskokatolickiego. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 43. Parafie w gminie w 2012 roku

lp.	nazwa parafii	adres
1.	Parafia pw. Matki Bożej Gromnicznej	76-142 Malechowo 43
2.	Parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego	76-127 Ostrowiec 15
3.	Parafia pw. św. Andrzeja Boboli	Sulechówko 1, 76-142 Malechowo

Dane Urzędu Gminy Malechowo.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, która jest podmiotem analizy, i obejmuje następujące obszary:

- bezrobocie i ubóstwo;
- rodzina, dziecko i młodzież;
- uzależnienia i przemoc w rodzinie;
- bezdomność;
- starość;
- niepełnosprawność;

- kapitał społeczny i ludzki;
- inne mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

Obszar BEZROBOCIE I UBÓSTWO	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań mających na celu ograniczenie zjawiska bezrobocia w gminie, w tym wśród kobiet • przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia • prowadzenie przez pracowników socjalnych działań służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym osób w wieku 45 lat i więcej • upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • przeciwdziałanie zjawisku ubóstwa • rozpowszechnianie ofert pracy z zagranicy • prowadzenie działań mających na celu zachęcanie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań wpływających na dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy • brak działań służących ograniczeniu zjawiska nielegalnego zatrudnienia
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wystarczająca wiedza osób bezrobotnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy • korzystanie przez osoby bezrobotne z dostępu do europejskich rynków pracy • możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost poziomu bezrobocia, w tym wśród osób w wieku 45 lat i więcej • utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia wśród kobiet • wzrost liczby osób bezrobotnych wymagających aktywizacji • występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia • niewystarczająca wiedza osób bezrobotnych o usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach • brak nowych inwestorów tworzących miejsca pracy – niska liczba nowych miejsc pracy • ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych • wzrost poziomu nielegalnego zatrudnienia • postępujące zjawisko ubóstwa

Obszar RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin • rozwijanie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • efektywna praca socjalna • prowadzenie działań mających na celu podniesienie poziomu nauczania • współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia • prowadzenie działań mających na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczne rozwijanie opieki przedszkolnej, szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego • brak działań na rzecz rozwoju szkolnictwa ponadgimnazjalnego • zbyt ubogie oferty placówek opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych dostępnej na wszystkich poziomach nauczania • niepropagowanie wśród dzieci i młodzieży idei wolontariatu • brak analiz potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • ograniczony dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • brak działań inicjujących powstawanie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci • brak koordynacji działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież • niedostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego • brak wczesnego wspomaganie • niedostateczna opieka medyczna
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • istnienie warunków do prowadzenia pracy socjalnej • odpowiednia dostępność szkół podstawowych i gimnazjalnych • zadowalający poziom nauczania w placówkach oświatowych • istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • wystarczający dostęp do placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży • dobra dostępność opieki medycznej • wzrost świadomości zdrowotnej mieszkańców w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych • brak koordynacji działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież, obniżający skuteczność pomocy udzielanej tym grupom • niedostateczny dostęp do opieki przedszkolnej • brak możliwości kontynuowania przez młodzież nauki na poziomie ponadgimnazjalnym • niedostateczne rozpoznanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego • brak grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci • niewzrastająca liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty spędzania czasu wolnego • niewielka liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży

Obszar UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień • zapewnianie dostępu do pomocy psychospołecznej rodzinom dotkniętym problemami uzależnień • kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na leczenie odwykowe • prowadzenie wśród nauczycieli, rodziców i sprzedawców napojów alkoholowych działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie uzależnień • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży • prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • różnorodność działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • istnienie zespołów interdyscyplinarnych • kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • brak diagnozowania kwestii inicjacji alkoholowej i narkotykowej wśród dzieci i młodzieży • brak kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych • nieinicjowanie powstawania grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • niezapewnianie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się liczba rodzin korzystających ze wsparcia psychospołecznego i prawnego • wzrost liczby osób uzależnionych i współuzależnionych objętych leczeniem odwykowym • zwiększająca się świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych co do zagrożeń uzależnieniami • zmniejszająca się skala zjawiska nielegalności sprzedaży napojów alkoholowych • wzrastająca wśród dzieci i młodzieży świadomość zagrożenia uzależnieniami • wzrost liczby rodzin objętych poradnictwem i interwencją z powodu przemocy w rodzinie • istnienie organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie • zaprogramowane działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie • niezwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> • niewzrastająca liczba osób wyleczonych z uzależnień • brak grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • niewystarczająca ilość kadry pracującej z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej • wzrost liczby osób w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych • wzrost liczby osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych

Obszar BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zapobieganie bezdomności oraz prowadzenie działań na rzecz osób bezdomnych • zapewnianie osobom bezdomnym schronienia 	<ul style="list-style-type: none"> • brak diagnozowania problemu bezdomności • nieinformowanie bezdomnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • nieudzielanie wsparcia osobom bezdomnym przybywającym z innych gmin • niezapewnianie wsparcia osobom wychodzącym z bezdomności • brak indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności • brak działań uwrażliwiających mieszkańców na problemy osób bezdomnych • brak działań mających na celu zwiększenie akceptacji społecznej osób bezdomnych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • posiadanie przez bezdomnych wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • niewzrastająca liczba osób bezdomnych przybyłych z innych gmin 	<ul style="list-style-type: none"> • występowanie problemu bezdomności • zwiększająca się liczba osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych • wzrastająca liczba osób bezdomnych wymagających schronienia • minimalizowanie problemów osób bezdomnych • nieodpowiednia jakość usług świadczonych osobom bezdomnym • ograniczone możliwości realizowania indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności • niski poziom społecznej akceptacji osób bezdomnych • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezdomnych • niewzrastająca liczba osób wychodzących z bezdomności

Obszar STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi • kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej • wystarczającą liczbą pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze 	<ul style="list-style-type: none"> • brak badania liczebności osób starszych • nieinicjowanie powstawania grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób starszych • niezapewnianie osobom starszym wsparcia w ramach małych form pomocy (kluby seniora, dom dziennego pobytu) • nie prowadzenie działań mających na celu podniesienie poziomu życia osób starszych • nieprowadzenie wśród osób starszych działań prozdrowotnych • niewrażliwienie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych • nieprowadzenie działań mających na celu poprawę sfery technicznej ułatwiającej osobom starszym codzienne życie • brak działań umożliwiających osobom starszym kontynuowanie aktywności zawodowej • brak działań inicjujących w gminie wolontariat na rzecz osób starszych • niezapewnianie osobom młodym warunków do pozostania w gminie • brak działań inicjujących w gminie wolontariat na rzecz osób starszych • niezapewnianie osobom młodym warunków do pozostania w gminie
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • posiadanie przez osoby starsze wiedzy o dostępnych formach pomocy • możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny • dobra dostępność domów pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • niewzrastająca liczba osób starszych korzystających z usług opiekuńczych • brak w gminie grupy wsparcia i instytucji wsparcia dla osób starszych • nieodpowiedni dostęp osób starszych do małych form pomocy (kluby seniora, dom dziennego pobytu) • niezwiększający się udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych • marginalizacja problemów i potrzeb osób starszych • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych • wzrost liczby osób starszych • niski poziom życia osób starszych • mała liczba osób starszych kontynuujących aktywność zawodową • nieodpowiednia do potrzeb osób starszych infrastruktura techniczna • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze w codziennym życiu • migracja osób młodych, wykształconych do większych jednostek administracyjnych

Obszar NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • nieinicjowanie powstawania grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych • niepodejmowanie współpracy z podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne osobom niepełnosprawnym • istnienie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • brak grup i klas integracyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych • brak działań służących określeniu liczby osób niepełnosprawnych • niewystarczająca liczba pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym • brak wsparcia w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi • brak działań mających na celu zwiększenie wśród mieszkańców gminy akceptacji osób niepełnosprawnych • brak działań inicjujących wolontariat na rzecz osób niepełnosprawnych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • posiadanie przez osoby niepełnosprawne wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • istnienie bazy rehabilitacyjnej • wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych • niewrastająca liczba osób niepełnosprawnych wymagających opieki i wsparcia ze strony pracowników GOPS-u • niezwiększająca się liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających wsparcia • niewzrastająca liczba dzieci wymagających umieszczenia w grupach i klasach integracyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • brak grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób niepełnosprawnych • niewystarczająca wiedza osób niepełnosprawnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych • wzrost liczby osób niepełnosprawnych • istnienie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie • marginalizowanie problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych – postępujące wykluczenie tych osób • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu

Obszar KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego • informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia • odpowiednia do potrzeb liczba pracowników socjalnych • poprawianie jakości obsługi klientów GOPS-u • pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej • uświadamianie władzom gminy roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • przeciwdziałanie negatywnym stereotypom postrzegania sektora pomocy społecznej • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi 	<ul style="list-style-type: none"> • brak diagnozowania problemów społecznych w gminie • nieinicjowanie powstawania nowych placówek pomocy społecznej • nieprowadzenie bazy danych o instytucjach wsparcia i organizacjach pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom • nieinicjowanie wolontariatu • brak współpracy z przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych • brak działań zapobiegających wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niezwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego • dobrze wykwalifikowana kadra zatrudniona w ośrodku pomocy społecznej • posiadanie przez beneficjentów systemu pomocy społecznej wiedzy o dostępnych formach wsparcia • odpowiednia jakość obsługi klientów GOPS-u • posiadanie przez pracowników pomocy społecznej wiedzy na temat instytucji wsparcia i organizacji pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom • zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej • istnienie organizacji pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w gminie • brak świadomości władz gminy co do roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • niewłączanie się przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania pomocowe • popadanie w rutynę i doznawanie syndromu wypalenia zawodowego przez pracowników pomocy społecznej • niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej • niedofinansowany system pomocy społecznej • mała liczba wolontariuszy świadczących pomoc osobom wymagającym wsparcia

22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malechowo obejmowała kilkanaście zagadnień. Analiza **sytuacji demograficznej** wykazała, że w gminie spada liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, rośnie natomiast liczba osób starszych. Taka tendencja, oprócz zapewnienia dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do wychowania, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, wymaga większego niż dotychczas ukierunkowania pomocy i usług społecznych na potrzeby osób starszych.

W odniesieniu do **infrastruktury technicznej**, diagnoza pozwoliła stwierdzić, iż jest ona stosunkowo dobrze rozwinięta, choć brakuje sieci gazowej. Wpływ na taki stan rzeczy ma generujący wysokie koszty budowy infrastruktury rozproszony charakter zabudowy miejscowości wiejskich. Pomimo tych trudności w latach 2010-2012 zrealizowano w gminie m.in. takie inwestycje, jak: budowa kanalizacji i oczyszczalni w Lejkowie i Laskach, modernizacja oczyszczalni w Malechowie czy budowa Regionalnej Platformy Cyfrowej Internet.

Jeśli chodzi o **komunikację** w gminie, dobre połączenia mają mieszkańcy Karwic, Malechowa Malechówka Niemicy, Pękanina i Kawna. Z trudnościami komunikacyjnymi borykają się natomiast mieszkańcy miejscowości Darskowo, Grabowo, Gorzyca, Karwiczki, Kosierzewo, Laski, Lejkowo, Ostrowiec, Paprotki, Paproty i Uniedrożyn.

Analiza **sytuacji gospodarczej** gminy wykazała, że ośrodkami aktywności gospodarczej w gminie, grupującymi ponad 10 działających podmiotów są miejscowości Malechowo, Ostrowiec i Niemica. Przeważają podmioty działające w sferze handlu i gastronomii oraz usług rzemieślniczych. Istotnym przejawem aktywności gospodarczej tego terenu są, produkujące na rynek stawy rybne, posiadające łowiska specjalne^L

O charakterze gminy decyduje jednak przewaga działalności rolniczej; istnieje tu ponad tysiąc gospodarstw, z czego zdecydowana większość prowadzi działalność typowo rolniczą. Gmina Malechowo słynie z dobrej jakości mięs, mleka, zbóż, warzyw, owoców, a także ziół.

W roku 2012 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie była niższa niż w latach poprzednich. Działy one głównie w takich sekcjach, jak: handel i naprawy, budownictwo i rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

Gospodarka determinuje sytuację na **rynku pracy**. Jej analiza wykazała, że na koniec 2012 roku liczba osób bezrobotnych w gminie znacznie wzrosła w porównaniu z rokiem

poprzednim . Najczęściej bez zatrudnienia pozostawały osoby młode z krótkim stażem pracy lub bez stażu pracy, którym powinno się zapewnić możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego lub podjęcia pierwszej pracy, oraz osoby mające za sobą kilkanaście lat pracy, którym z kolei powinno się zapewnić możliwość przekwalifikowania, aby wzmocnić ich konkurencyjność na rynku pracy.

Co się tyczy **zasobów i warunków mieszkaniowych**, w roku 2012 liczba mieszkań w gminie Malechowo była niższa niż w latach poprzednich. Niepokój budził również brak nowo oddanych mieszkań. W analizowanym okresie wahaniami ulegała liczba rodzin, które nie mogąc pokryć całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywały dodatek mieszkaniowy.

Problemem związanym z niewłaściwą polityką mieszkaniową i deficytem mieszkań jest eksmisja. Najczęściej prowadzi ona do **bezdomności**, która – jak wykazała diagnoza – nie urasta jeszcze w gminie Malechowo do rangi problemu społecznego, ale liczba przypadków zwiększa się z roku na rok. Gmina planuje wybudować mieszkania socjalne.

Analiza **zasobów edukacyjnych** gminy pozwoliła stwierdzić, iż na jej terenie funkcjonuje 6 placówek oświatowo-wychowawczych, w tym 2 przedszkola i 1 ognisko przedszkolne, 3 szkoły podstawowe i 1 szkoła gimnazjalna.

Jeśli chodzi o **instytucje kultury**, działalność w gminie prowadzą: Gminna Biblioteka Publiczna z 4 filiami, Muzeum Osadnictwa, Muzeum Pojazdów Wojskowych, orkiestra dęta i wokalnno-muzyczny zespół ludowy. Różnorodne działania kulturalne prowadzą w gminie szkoły.

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna w gminie wymaga jeszcze rozbudowy, co mają na uwadze władze tego terenu. Składają się na nią sale i boiska przy szkołach oraz boiska wiejskie w 13 miejscowościach. Istnieją różne kluby sportowe, w tym kilka uczniowskich. Organizowanych jest bardzo wiele imprez i zawodów sportowych.

Jeśli chodzi o **walory turystyczne**, gmina położona jest w bardzo atrakcyjnej okolicy, wśród lasów, w nieskażonym środowisku przyrodniczym. Posiada ona w swojej ofercie różne formy wypoczynku. Jedną z nich jest agroturystyka, która rozwija się dynamicznie (w gminie funkcjonuje kilka gospodarstw agroturystycznych). Na terenie gminy znajdują się zabytkowe obiekty sakralne oraz dwa muzea, w tym unikalna ekspozycja historycznych pojazdów wojskowych. Atrakcją turystyczną stanowią także megalityczne grobowce oraz osada średniowieczna.

Co się tyczy **infrastruktury zdrowotnej**, w gminie funkcjonują 1 zakład opieki zdrowotnej, w ramach którego działają 4 ośrodki zdrowia, prowadzonych jest 7 prywatnych praktyk lekarskich oraz działa 1 apteka.

Analiza **sytuacji dziecka** w gminie wykazała, że problemami, które najczęściej dotykają dzieci, młodzież i ich rodziny, są dysfunkcje występujące w domu (odnoszące się do bezradności opiekuńczo-wychowawczej rodziców, nadużywania przez nich alkoholu i przemocy domowej), zjawisko ubożenia rodzin (powodowane m.in. bezrobociem, które na skutek wyjazdu jednego z rodziców w poszukiwaniu pracy za granicę prowadzi do eurosieroctwa oraz sięganie po środki uzależniające (alkohol, papierosy). Z kolei analiza potrzeb dzieci i młodzieży pokazała konieczność zapewnienia im szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, zwiększenia dostępu do specjalistycznej pomocy, w tym pedagoga, psychologa i logopedy, rozszerzenia wsparcia w postaci dożywiania oraz organizowania terapii zajęciowej dla dzieci i młodzieży z objawami niedostosowania społecznego oraz tych pochodzących z rodzin zagrożonych alkoholizmem i przemocą domową.

Jeśli chodzi o stan **bezpieczeństwa publicznego**, w 2012 roku najczęściej dochodziło w gminie do przestępstw kryminalnych. Dominowały przestępstwa przeciwko mieniu i zdrowiu, głównie kradzieże cudzej rzeczy i kradzieże z włamaniem. Wśród sprawców przestępstw największą grupę stanowiły osoby w wieku 18-40 lat.

Szeroko rozumianą **pomoc społeczną** w gminie świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, którego kadrę w 2012 roku stanowiło 20 osób (w oparciu o umowę zlecenie uzupełniali ją m.in. pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze, radca prawny i psycholog). Na 1 pracownika socjalnego przypadało 1 647 mieszkańców. W wykonywaniu zadań GOPS współdziałał z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy i sołectw, innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną.

Liczba osób objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2010-2012 zmieniała się, podobnie jak udział beneficjentów systemu w ogóle ludności gminy. Największą grupę w ich gronie stanowiły charakteryzujące się niskim poziomem dochodów rodziny ubogie. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdziły dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej; w latach 2010-2012 najczęstszą przyczyną było ubóstwo, w dalszej kolejności bezrobocie i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

i prowadzenia gospodarstwa domowego. Dużo rzadziej GOPS przyznawał pomoc z powodu alkoholizmu czy niepełnosprawności.

Na koniec 2012 roku na infrastrukturę socjalną gminy, obok GOPS-u, składały się: świetlice środowiskowe prowadzone przez TPD, rodziny zastępcze. Mieszkańcy gminy Malechowo korzystali również z oferty Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie oraz innych jednostek wsparcia działających poza gminą.

Analiza **sytuacji osób niepełnosprawnych** pozwoliła stwierdzić, że ich udział w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku wynosił 13,5%. Osoby w wieku produkcyjnym dotknięte niepełnosprawnością stanowiły prawie połowę ogółu niepełnosprawnych. Liczną grupę reprezentowały również osoby niepełnosprawne w wieku poprodukcyjnym, których odsetek wśród osób starszych w gminie wynosił ponad 37%. Najwięcej osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie posiadało wykształcenie podstawowe ukończone i zasadnicze. Zdecydowana większość osób zmagających się z tym problemem była bierna zawodowo.

Diagnoza **problemów uzależnień i przemocy w rodzinie** pokazała, że w 2012 roku na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie przeznaczono znacznie więcej środków finansowych niż w latach 2010-2012. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie zmniejszała się z roku na rok, a liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych ulegała wahaniom. W ramach swojej działalności GKRPA odbywała rozmowy interwencyjno-motywuujące z osobami nadużywającymi alkoholu. W latach 2010-2012 liczba osób objętych takimi rozmowami spadała z roku na rok.

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w latach 2010-2012 GKRPA kontaktowała się z 6 osobami dotkniętymi tym problemem, tyle samo skierowała na terapię, w stosunku do 1 sprawcy przemocy w rodzinie złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa.

Obok GKRPA ważną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w gminie pełniły Rewir Dzielnicowych w Malechowie oraz takie jednostki i grupy wsparcia, jak: Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla Osób z Problemem Alkoholowym i 10 świetlic środowiskowych.

Badania ankietowe w środowisku lokalnym wykazały, że za największe atuty gminy mieszkańcy uważają dobre położenie geograficzne i komunikacyjne, bliskość wybrzeża oraz atrakcyjne, czyste środowisko przyrodnicze. Podkreślają również sprawną administrację oraz

bogatą sieć placówek oświatowo-wychowawczych, a także efektywną pracę służb społecznych.

Najczęściej wymienianymi przez mieszkańców słabościami były z kolei zły stan dróg lokalnych, niewystarczająca ilość połączeń lokalnych, deficyty w infrastrukturze kulturalnej. Do słabych stron zaliczyli także brak miejsc pracy i związane z tym ubożenie rodzin.

Do problemów najczęściej występujących w gminie, mieszkańcy zaliczyli bezrobocie i alkoholizm, na kolejnych miejscach ubóstwo, dysfunkcyjność rodzin, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaniedbanie dzieci i rozpad więzi rodzinnych. Jednocześnie stwierdzili, że grupami, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych w gminie, są osoby i rodziny dotknięte ubóstwem i bezrobociem oraz zmagające się z problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, a oferta świadczonej pomocy jest najmniej zadowalająca w takich obszarach, jak: bezrobocie, uzależnienia, starzenie się społeczności lokalnej oraz dysfunkcyjność rodzin.

Zdaniem mieszkańców, działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi, powinny przede wszystkim koncentrować się na przeciwdziałaniu bezrobociu, opiece nad rodzinami dotkniętymi skutkami braku zatrudnienia oraz zapewnieniu wsparcia osobom starszym i niepełnosprawnym. Za równie istotne uznali podjęcie kroków w celu zwiększenia dostępności pomocy psychologicznej, prawnej i społecznej oraz specjalistycznych usług medycznych, a także zmniejszenia skali problemu uzależnień (głównie poprzez zintensyfikowanie działań profilaktycznych i terapeutycznych).

Analiza **sektora pozarządowego** w gminie pozwoliła stwierdzić, iż w 2012 roku obejmował on 14 organizacji. Samorząd gminy podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych gminy, wsparcia lokalnego organizacji oraz doradztwa i konsultacji. W gminie były także 3 parafie Kościoła Rzymskokatolickiego.

Dokonana z udziałem przedstawicieli samorządu gminy **analiza SWOT** umożliwiła identyfikację mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją, pomagając jednocześnie usystematyzować zgromadzoną dotychczas wiedzę.

Uzyskane wyniki diagnozy problemów społecznych posłużyły, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, do opracowania założeń polityki społecznej gminy Malechowo na lata 2014-2020. Zostały one przedstawione w części programowej strategii.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malechowo na lata 2014-2020, jest następująca:

**Gmina Malechowo dąży do integracji mieszkańców,
stwarza im możliwości rozwoju
i skutecznie przeciwdziała problemom społecznym**

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

Cel strategiczny 1.:

Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom.

Cele operacyjne:

1. Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.
2. Zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego.
3. Pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.
3. Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez pomoc finansową udzielaną przez GOPS.
4. Pozyskiwanie inwestorów, wspieranie małej i średniej przedsiębiorczości oraz podmiotów ekonomii społecznej.
5. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy Unii Europejskiej.
6. Wpływanie na dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.
7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.
2. Wsparcie osób ubogich pracą socjalną, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych.
3. Promowanie wśród zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej.
4. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej (w tym w postaci posiłku) osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.
5. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz ubogich.
6. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich

w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

7. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.
8. Powiększenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych i socjalnych.
9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ubogich oraz z Kościołem.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi i dotkniętymi bezdomnością.
2. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością, zapewnienie dostępu do poradnictwa, opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.
3. Budowa mieszkań socjalnych.
4. Zapewnianie osobom bezdomnym schronienia.
5. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba osób bezrobotnych i ubogich objętych pracą socjalną oraz liczba osób objętych kontraktami socjalnymi,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia i ubóstwa,
- liczba nowych inwestorów,
- liczba podmiotów gospodarczych, w tym podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba programów wsparcia zagrożonych i dotkniętych ubóstwem oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba mieszkań socjalnych.
- liczba opracowanych oraz realizowanych indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności i liczba osób nimi objętych,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku liczby osób bezrobotnych,
- zwiększenia liczby osób zaktywizowanych,
- zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej,
- wzrostu liczby inwestorów i podmiotów gospodarczych,
- zwiększenia możliwości uzyskania mieszkania przez osoby o niskim statusie materialnym,
- poprawy dostępności i jakości usług świadczonych osobom bezdomnym,
- zwiększenia liczby osób wychodzących z bezdomności.

Cel strategiczny 2.:

Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.
2. Pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia.
3. Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3.:

1. Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników GOPS-u i placówek oświatowych.
2. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
3. Udzielanie przez GOPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
4. Zwiększenie dostępności dla rodzin oraz osób samotnie wychowujących dzieci wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, prawnego i socjalnego.
5. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych.
6. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, wczesne wspomaganie rozwoju , pomoc psychologa.
7. Kontynuowanie i rozwijanie działalności środowiskowych ognisk wychowawczych.
8. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej, służby zdrowia, Sądu Rejonowego i kuratorów sądowych, Policji, organizacji pozarządowych i Kościoła.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedszkole, placówki oświatowe szczebla

podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, placówki wsparcia dziennego, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sławnie, specjaliści, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, placówki służby zdrowia, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Policja, organizacje pozarządowe, Kościół.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba dzieci i młodzieży objętych alternatywnymi formami spędzania czasu wolnego,
- liczba dzieci korzystających z placówek wsparcia dziennego.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- zwiększenia dostępności wsparcia, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci,
- podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych,
- zróżnicowania form spędzania czasu wolnego oraz wzrostu liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających.

Cel strategiczny 3.:

Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.

Cele operacyjne:

1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi.
2. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i niepełnosprawnym.
3. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
4. Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, wycieczek, utworzenie Klubu Seniora lub Domu Dziennego Pobytu dla seniorów.
5. Zwiększenie dostępności kształcenia integracyjnego w gminie poprzez utworzenie klas integracyjnych w placówkach oświatowych.
6. Podejmowanie współpracy z PCPR-em, PUP-em i PFRON-em w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy likwidacji barier architektonicznych, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zdobyciu i utrzymaniu zatrudnienia.
7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz z Kościołem.
8. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2020

(utworzenie Klubu Seniora lub Domu Dziennego Pobytu – 2016).

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sławnie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych beneficjentów objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi,
- liczba osób korzystających z Klubu Seniora lub Domu Dziennego Pobytu dla seniorów,
- liczba klas integracyjnych oraz liczba uczniów do nich uczęszczających,
- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych,
- liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi,
- liczba nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba wolontariuszy.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- zwiększenia udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym,
- podniesienia jakości świadczonych usług,

- podniesienia jakości funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania,
- zwiększenia liczby osób usprawionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 4.:

Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne 1-2.:

1. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.
2. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Zabezpieczanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii, zgodnie z minimalnym planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.
3. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.
4. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych przemocą w rodzinie; rozpowszechnianie informacji na temat możliwości uzyskania wsparcia ww. zakresie.
2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego.
3. Zintensyfikowanie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży.
4. Kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień.
5. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
6. Tworzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.
7. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

8. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Szczegółowe działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie zawierają stanowiące załącznik do strategii gminne programy:

- **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Malechowo,**
- **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.**

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień, Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, placówki wsparcia dziennego, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego.

Partnerzy w realizacji działań:

Placówki służby zdrowia, specjaliści, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, placówki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Policja, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,

- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej,
- liczba osób objętych wsparciem w ramach Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba dzieci z rodzin zagrożonych alkoholizmem i przemocą objętych wsparciem środowiskowych ognisk wychowawczych.
- liczba osób objętych oddziaływaniem Zespołu Interdyscyplinarnego.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia,
- poprawy stanu zdrowia mieszkańców,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych problemem przemocy w rodzinie,
- zmniejszenia skali przemocy w rodzinie.

Cel strategiczny 5.:

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie.

Cele operacyjne:

1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów, straży gminnej.
2. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).
3. Patrowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie.
4. Podejmowanie przez jednostki gminne i jej mieszkańców współpracy z instytucjami o zasięgu ponadgminnym, Policją, Prokuraturą Rejonową, Sądem Rejonowym, kuratorami sądowymi oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont dróg gminnych, budowę przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia, organizację dowozu dzieci i młodzieży do szkół.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, środowiskowe ogniska wychowawcze, jednostki sportowo-rekreacyjne, straż gminna.

Partnerzy w realizacji działań:

Placówki ponadgimnazjalne w powiecie, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przestępczości,
- liczba alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób z nich korzystających,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze,
- liczba dzieci i młodzieży dowożonych do szkół,
- stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku przestępczości, w tym wśród nieletnich,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie przestępczości i jej skutków,
- zwiększenia bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 6.:

Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Wyzwalanie aktywności obywatelskiej.
3. Wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3.

1. Doksztalcanie kadry pomocy społecznej.
2. Rozwijanie infrastruktury socjalnej w gminie poprzez poszerzenie oferty już działających jednostek oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowych.
3. Zachęcanie mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz wspieranie inicjatyw społecznych.
4. Inicjowanie w gminie działalności organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej oraz podmiotów ekonomii społecznej (nowo powstałych w gminie lub spoza gminy – o ponadlokalnym obszarze działania).
5. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi, podmiotami ekonomii społecznej oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, także spoza gminy.
6. Wspieranie lokalowe organizacji pozarządowych oraz podmiotów ekonomii społecznej, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.
7. Propagowanie idei wolontariatu we współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami ekonomii społecznej oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Szczegółowe działania w zakresie współpracy samorządu gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego zawiera Program współpracy z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Szczecinie, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba nowo powstałych jednostek pomocy społecznej,
- liczba działających w gminie organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba działających w gminie podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba wspólnych przedsięwzięć z zakresu rozwiązywania problemów społecznych,
- liczba opracowanych projektów,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych oraz podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba wolontariuszy.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- profesjonalizacji kadry pomocy społecznej,
- zwiększenia jakości świadczonych usług,
- zwiększenia aktywności mieszkańców, wzrostu liczby inicjatyw społecznych,
- zróżnicowania form i zwiększenia efektywności współpracy samorządu z sektorem pozarządowym.

Tabela 44. Ramy finansowe strategii w latach 2014-2020*

cel strategiczny	szacunkowa wielkość wydatków (w tys. złotych) w latach:						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1							
2							
3							
4							
5							
6							

*) środki finansowe zaplanowane na realizację zadań z zakresu

2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malechowo na lata 2014-2020 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malechowie. Działania te będą podejmowane przez wskazane powyżej podmioty zgodnie ze szczegółowym harmonogramem, ujętym w opracowywanych corocznie planach działań.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez zespół oceniający strategię. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawiają się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Zespół oceniający zostanie powołany zarządzeniem wójta, a w jego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej oraz jednostek mu podległych. Zasady działania zespołu zostaną określone zarządzeniem wójta.

Zespół oceniający strategię będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych raz na rok, a następnie przygotowuje raport monitoringowy. Zawartą w nim ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie przekaze wójtowi i radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia

istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji. W przypadku części danych może zaistnieć potrzeba przeprowadzenia badań ankietowych wśród mieszkańców gminy oraz w kluczowych dla rozwiązywania lokalnych problemów społecznych podmiotach.

Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

3. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malechowo będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające opracowanie i realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami. Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru. Mogą one być przyjmowane stosownymi uchwałami przez radę i powinny stanowić załączniki do niniejszej strategii.

3.1. PROGRAMY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malechowo na lata 2014-2020 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Malechowo,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Program współpracy z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego,
- Szkolny program profilaktyczny – Szkoła dla rodziców,
- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Program Integracji Społecznej i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malechowo na lata 2014-2020 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

Uzasadnienie

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z art 17 ust 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (tekst jednolity Dz.U. z 2013r. poz. 182 ze zmianami). Dotychczas obowiązująca Strategia obejmowała lata 2008 – 2013. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 -2020 jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznego jej mieszkańców w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem. Strategia wskazuje na kluczowe trudności społeczne, z jakimi borykają się mieszkańcy gminy oraz ich potrzeby. Jest dokumentem który wytycza kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych.

Tym samym przyjęcie Strategii, jej wdrażanie oraz monitoring i nadzór nad realizacją Strategii, a następnie ewaluacja pozwolą na rozwiązanie czy chociaż częściowe ograniczenie uciążliwości problemów społecznych, które są obecne w życiu mieszkańców Gminy Malechowo.

Przyjmując Strategie Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malechowo na lata 2014 -2020 władze Gminy podejmują obietnice aktywnej działalności sprzyjającej wspieraniu mieszkańców Gminy Malechowo w przewyżnianiu problemów i kwestii społecznych oraz ciągłej aktywności na rzecz uczynienia obszaru Gminy miejscem przyjaznym dla wszystkich mieszkańców.